

EVALUATION OF THE EFFECTS OF SNOW FESTIVALS ON WINTER TOURISM: THE EXAMPLE OF THE EASTERN BLACK SEA

Kar Festivallerinin Kış Turizmine Etkilerinin Değerlendirilmesi: Doğu Karadeniz Örneği

İbrahim SEZER¹

Öz

Kış turizmi, dünyada ve ülkemizde giderek artan düzeyde gelişme gösteren turizm türlerinden birisidir. Kış turizminin geliştirilmesi için kar festivalleri gibi kış turizmi etkinlikleri düzenlenmektedir. Son yıllarda ülkemizde de artış gösteren kar festivalleri gibi etkinlikler, kış turizmi faaliyetlerinin canlandırılmasına, turist sayısının artmasına ve destinasyonların markalaştırılmasına katkı sağlamaktadırlar. Ayrıca kar festivalleri diğer mevsimlere göre turizmde hareketliliğin azaldığı kış döneminde turizm aktivitelerinin geliştirilmesinde ve turizmin bütün yıla yayılmasında oldukça önemli etkileri olan faaliyetler olarak dikkat çekmektedirler. Araştırma sahası olarak seçtiğimiz Doğu Karadeniz'de de son yıllarda kar festivalleri giderek çoğalmaktadır. Yukarıda ifade edilen olumlu katkıları yapması beklenen kar festivallerinin özellikle bölgedeki yaylalarda sadece yaz mevsimine yoğunlaşmış turizm faaliyetlerinin kış döneminde de gerçekleştirilmesine, turizm baskısının daha uzun bir zamana ve sahaya yayılmasının olanaklı hale getirilmesine, önceleri kış mevsiminde terkedilen yaylaların, bu mevsimde de canlılığını sürdürmesine katkı sağlaması beklenmektedir. İşte çalışmamızdaki başlıca amaç, kar festivallerinin Doğu Karadeniz'deki kış turizmine olan etkilerinin değerlendirilmesidir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden örnek olay (durum çalışması) kullanılmıştır. Yaptığımız araştırmalarda Doğu Karadeniz'de sayıları her geçen gün artan kar festivallerinin kış turizminin canlandırılmasına katkı sağladığı bununla birlikte bazı altyapı, organizasyon, erişim, tanıtım vb. konulardaki yetersizliklerden dolayı mevcut potansiyelin istenilen düzeyde değerlendirilmediği anlaşılmaktadır. Bütün bu eksikliklerin peyderpey giderilmesiyle kar festivallerinin gerçek potansiyelinin ortaya çıkabileceği ve bölgede kış turizminin gelişmesine önemli katkılar yapabileceği kanısındayız.

Anahtar Kelimeler: Kar, Festival, Doğu Karadeniz, Turizm

Abstract

Winter tourism is one type of tourism that is developing ever-increasingly in the world and in our country. Winter tourism events such as snow festivals are organized for the development of winter tourism. Activities such as snow festivals, which have increased in our country in recent years, contribute to the revitalization of winter tourism activities, increasing the number of tourists and branding the destinations. In addition, snow festivals draw attention as activities that have significant effects on the development of tourism activities in the winter period, when the mobility in tourism decreases compared to other seasons and likewise in the spread of tourism throughout the year. Snow festivals have been increasing in recent years in the Eastern Black Sea region, which we have chosen as a research area. It is expected that the snow festivals, which are expected to make the above-mentioned positive contributions, to contribute to tourism activities which are concentrated only in the summer season to be carried out in the winter season especially in the highlands in the region and for the tourism pressure possible to spread over a longer period of time and field and that for the plateaus that were previously abandoned in the winter season to continue to be alive in this season as well. The main purpose of our study is to evaluate the effects of snow festivals on winter tourism in the Eastern Black Sea Region. Case study (case study) among the qualitative research methods was used in the research. In our researches, it is understood that the increasing number of snow festivals in the Eastern Black Sea Region contribute to the revival of winter tourism, however, due to some deficiencies in some fields such as infrastructure, organization, access, promotion, etc.; the current potential cannot be exploited at the desired level. We believe that by eliminating all these shortcomings, the real potential of snow festivals can be revealed and it can make a significant contribution to the development of winter tourism in the region.

Keywords: Snow, Festival, Eastern Black Sea, Tourism

¹ Assoc. Prof., Giresun University, Faculty of Arts and Sciences, fifth floor, veterans' neighborhood, Prof. Ahmet Taner Kışlalı Street, 28200, Center/Giresun., <https://orcid.org/0000-0002-0067-7017>, ibrahim.sezer@giresun.edu.tr

GİRİŞ

Etkinlikler, destinasyona turistleri çekmek ve turistlerin hoşça vakit geçirmelerini sağlamak amacıyla organize edilmektedir (Çelik, 2009: 42). Festivaller de bunlardan birisidir. Latince “festivitas” kelimesinden türetilen “festival”, kutlama ya da şükran duygularını sunma amacıyla gerçekleştirilen sosyal bir toplanmaya karşılık gelmektedir (Kladou, 2011: 27’den akt., Kömürcü, 2013: 28). Festivaller, özel bir etkinlik oldukları için etkinlik turizmi içinde ele alınabilir (Çakır, 2009). Etkinlikler bugün itibarıyla, turizmi geliştirme ve pazarlama stratejilerinin ayrılmaz ve önemli bir parçası durumuna gelmiş bulunmaktadır. Bu fenomeni tanımlamak için “etkinlik turizmi” ifadesi kullanılmakta ve bu kavramla ilgili olarak “turistik bir çekim unsuru yaratmak için etkinliklerin sistematik bir şekilde geliştirilmesi, planlanması, pazarlanması ve düzenlenmesi” olarak tanım yapılabilmektedir (Tassiopoulos, 2005: 4’ten akt., Çakıcı ve Yavuz, 2012: 4). Etkinlik turizmi son yıllarda güçlü bir turizm talebinin yaratıcısı haline gelerek, turizm, seyahat, boş zaman ve konaklama endüstrilerine önemli katkılar yapmakta, toplumlar ve turistik destinasyonlar için çeşitli ekonomik, sosyal, çevresel hedeflere erişilmesinde ve faydalar sağlanmasında önemli bir araç olarak dikkat çekmektedir (Arcodia ve Alastair, 2000: 13’ten akt., Karagöz, 2006: 4).

Festivaller her mevsim yapılabilmektedir. Bunlardan bir bölümü de kış mevsiminde yapılan kar, kış ve buz festivalleridir. Kar, kış ve buz festivalleri, dünyada pek çok yerde gerçekleştirilmektedir. Bunlardan en çok dikkat çeken ve dünyaca bilineni hiç şüphesiz Çin’in Harbin kentinde yapılan Harbin Uluslararası Kar ve Buz Festivalidir. Buna ek olarak Kanada’da yapılan Quebec Kış Karnavali, Almanya’da yapılan Cologne Kış Karnavali, ABD’de yapılan Saranac Gölü Kış Karnavali, Japonya’da yapılan Sapporo Kar Festivali, ABD’de yapılan Budweiser Uluslararası Kar Heykel Festivali, İsveç’te yapılan Kiruna Kar Festivali, Fransa’da yapılan Valloire Kar ve Buz Heykelleri Festivali (URL 1; URL 2) gibi pek çok festival bu tür organizasyonlara örnek olarak verilebilir.

Kar, kış ve buz festivallerinin gerçekleştirilmesi için kış turizmi potansiyelinin değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Çünkü kış turizmi aktiviteleri olmaları sebebiyle söz konusu etkinliklerin yapılabilmeleri için kış turizmi altyapı ve üst yapı unsurlarından bazılarının gereksinim duyulmaktadır. Ülkemiz de bu bağlamda coğrafi özellikleri ile değerlendirilebilecek düzeyde kış turizmi potansiyeli barındırmaktadır. Ülkemiz orta kuşakta yer almasıyla, kış turizmi aktivitelerine uygun yüksek topoğrafyasıyla, kar kalınlığı ve karın yerde kalma süresi bakımından uygun özelliklere sahip iklim koşullarıyla birçok kış turizmi aktivitesi için elverişli olan yerlere sahiptir (Doğanay ve Zaman, 2019: 128-143).

Ülkemizde kış turizminin canlandırılması için çalışmalar da devam etmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı’nca hazırlanan Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı (2007-2013)’nda kış turizminin canlandırılması için; kış turizmi master planlarının hazırlanması, altyapının geliştirilmesi, kış turizminde iç turizm pazarının büyütülmesi, kış sporları yarışmalarının düzenlenmesi şeklinde eylem planlarının olduğu ifade edilmektedir. Yine aynı eylem planında kış koridorunun oluşturulması, turizmde ihtisaslaşan yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde yarışan marka turizm bölgelerinin tespitinin yapılması ve bu alanların Turizm Merkezi ve Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi olarak ilan edilmesi de hedeflenmiştir (URL 3). Bu hedeflerin gerçekleştirilmesi bağlamında ülkemizin kış turizmi potansiyeli olan sahalarının bazılarında yatırım ve işletme faaliyetleri devam etmektedir. Bunlara ek olarak ülkemizde kış mevsiminde pek çok kış turizmi aktivitesi yapılabilmektedir. Bu aktivitelerden birisi de son yıllarda sayıları giderek artan kar festivalleridir. Kış turizmini canlandırmak amaçlı yapılan kar festivalleri, eğlence aktiviteleri ile kış sporlarının birlikte yapılabilmesine de katkı sağlamaktadır.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE METODU

Ülkemizin yüksek dağlık alanlarına ve yaylalarına sahip bazı kesimlerinde olduğu gibi Doğu Karadeniz’de de son dönemlerde kış turizminin canlandırılmasına, bölgedeki bu sahalardan kış turizmi bağlamında daha fazla istifade edilebilmesine, kış turizmi gibi alternatif turizm türlerinin geliştirilerek turizmin bütün yıla yayılmasına katkı sağlayabilecek bazı kış turizmi aktiviteleri düzenlenmektedir. Bunlardan en heyecan verici olanı ve dikkat çekenini ise kar festivalleridir. Kar festivalleri, yaz mevsiminde çimenler üzerinde yapılan bölgeye özgü yöresel eğlencelerden bazılarının (horon vb) kış mevsiminde kar üzerinde gerçekleştirilmesine, bunun yanı sıra şambrelle kayak, lazboard gibi bölgeye özgü bazı kayak aktivitelerinin yapılabilmesine ve kar manzaraları eşliğinde eğlenceli vakitler geçirilmesine vesile olmaktadır. Böylelikle Doğu Karadeniz eğlence kültürü ile kar etkinliklerinin buluşturulması mümkün olmakta, önceleri yaz mevsiminde insanlarla dolan ve kış mevsiminde sessizliğe bürünen ve tenhalaşan yaylalardan bazılarının kış mevsiminde de az da canlandırılmasına da katkı sağlanabilmektedir. Bu durum uzun yıllardan beri bölgede var olan ve değerlendirilmesi gereken Doğu Karadeniz dağlarının ve yaylalarının kış turizmi potansiyellerinin de ortaya çıkarılmasına ve bölge ekonomisine katkı sağlayıcı hale getirilmesine de kapı aralayabilecektir.

İşte bu araştırmada başlıca amaç, yukarıda ifade edilen katkıları yapması beklenen kar festivallerinin Doğu Karadeniz’deki kış turizmine olan etkilerinin değerlendirilmesidir. Çalışma sahası; Ordu, Giresun, Trabzon, Bayburt,

Gümüşhane, Rize ve Artvin illerini kapsamaktadır. Çalışmada araştırma yöntemi olarak nitel araştırma yöntemlerinden örnek olay (durum çalışması) yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama yöntemi olarak ise tez, makale, bildiri, kitaplar ve internet kaynakları gibi veri kaynakları incelenmiş, saha gözlemleri ile yerinde araştırmalar yapılmıştır. Bu bağlamda Ayder Yaylası, Çambaşı Yaylası gibi kar festivallerinin yapıldığı yerlerde gezi-gözlem faaliyetleri yapılmış, mevcut durum, potansiyel ve sorunlarla ilgili tespitler yapılmıştır. Çalışmada Doğu Karadeniz'deki kar festivallerini etkileyen faktörler hakkında bilgi verildikten sonra, bölgede yapılmakta olan kar festivallerinden bahsedilmektedir. Özellikle Ayder Kar Festivali ve Çambaşı Kar Festivali'nin, diğer festivallere göre daha tanınmış olmaları, etki alanlarının daha fazla olması ve geleneksel hale gelmiş öncü festivaller olmalarından ötürü onlarla ilgili daha detaylı bilgiler verilmiştir. Bölgedeki kış turizmi ve kar festivalleriyle ilgili SWOT analizinin de olduğu çalışmamızda, sorunlara yönelik çözüm önerilerine de yer verilmektedir.

Doğu Karadeniz'deki kar festivalleri üzerine sadece bir festival özelinde yapılmış az sayıdaki çalışmanın dışında, bölgenin bütününe yansıtan çalışma bulunmamaktadır. Bu kapsamda çalışmamızın, Doğu Karadeniz'deki kar festivalleri üzerine yapılmış ve bütünsel bakış açısıyla hazırlanmış bir araştırma olduğu için bu eksikliğin doldurulmasına katkı sağlayabileceği kanısındayız. Ayrıca çalışmamızda kar festivalleri aracılığıyla bölgedeki kış turizmine de ayna tutulmaya çalışılmaktadır.

DOĞU KARADENİZ'DE KIŞ TURİZMİ AKTİVİTELERİNİ VE KAR FESTİVALLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Çalışma sahamız olan Doğu Karadeniz'in sahip olduğu başta yeryüzü şekilleri olmak üzere matematik ve özel konum özellikleri, iklim koşulları, bitki örtüsü özellikleri ve su kaynakları gibi doğal çevre faktörleri çoğunlukla kış turizmi potansiyelini destekleyici durumdadır. Doğu Karadeniz, ülkemizin kuzey kesiminde yer almaktadır ve enlem olarak da daha yüksek değerlere sahiptir. Doğu Karadeniz'deki kar festivallerinin yapıldığı yerlerin enlem değerlerinin yüksek olması (40-41 kuzey enlemleri), kar festivalleri gibi kış turizmi aktivitelerini destekleyici özelliği olan bir etken olarak ifade edilebilir. Bilindiği gibi enlem etkisi nedeniyle ekvatorun kutuplara doğru gidildikçe sıcaklıkların azalması, kar potansiyelini artırmaktadır.

Doğu Karadeniz, dağlık ve engebeli yapısıyla da dikkat çekmektedir. Doğu Karadeniz'in barındırdığı yüksek dağlık alanlar, kış turizmi aktiviteleri için büyük bir öneme sahiptir. Çünkü kış turizminin yapıldığı alanlar için öncelikle kar yağışı alabilecek yükselti kuşaklarının olması gerekmektedir. Uluslararası standartlara göre sağlıklı bir insanın rahatsızlık hissetmediği ve karın yerde kalma süresinin uzun olduğu 1 600-2 000 m arası yükselti kuşağı elverişli kabul edilmektedir (Doğaner, 2001: 179). Ülkemizin de bulunduğu orta enlemlerde kar güvenliğini sağlamak adına yüksek irtifalı dağların tercih edilmesi hedeflidir. Bununla birlikte buralarda konaklama tesislerinin 2 000 m'yi, kayak alanlarının ise 3 000 m'yi geçmeyecek şekilde konumlandırılması gereklidir. Çünkü 2 000-3 000 m'ler insan vücudu için günlük aktivitelere elverişli iken, 3 000'lerden sonra insan sağlığı açısından sorunlar görülebilir (Demiroğlu, 2014: 11).

Kış turizmi aktivitelerinin yapılabilmesi için yeryüzü şekillerinin sahip olması gereken bazı özellikler mevcuttur. Kayak yapılabilmesi için en uygun alanlar, dağların orta yükseklikteki bölümlerinde kuzeye bakan, kesintisiz topoğrafya gösteren yerlerdir. Kuzey yamaçlar daha az radyasyon aldığından dolayı karın yerde kalma süresi daha fazladır. Dar ve dış bükey yamaçlar kar kayağı için uygun değilken, geniş ve iç bükey profilli yamaçlar kar kayağı için elverişli alanları meydana getirir. Kayak sporunda özellikle en yaygın olan alp disiplini için yüksek seviyelerden alçak kesimlere kayakla inildiği için % 15 ile % 70 arasında değişen eğimli arazilere de ihtiyaç söz konusudur (Doğaner, 2001: 179). Ayrıca alp disiplini uygulamaları için 3 000 m'den, kuzey disiplini uygulamaları için 1 650 m'den (zorunlu hallerde 1 800 m'den) yüksek yeterli uzunluk, yükseklik farkı, eğim ve genişliklere sahip alanlar veya yamaçlar, çığ veya heyelan riski bulunmayan araziler gerekmektedir (Ülker, 1992: 28). Kayak alanı olarak dağ ve tepe yamaçlarında, genişliği en az 30 m ve en boy oranı prensip olarak 1/10 olan pist çeşitliliği sağlayacak düzgün yüzeyli veya bombeli farklı alan ve eğimlerin olduğu yerlerin varlığına özen gösterilir. Yamaçların iç bükey olması sporun daha rahat gerçekleştirilmesine ve çığ riskinin de azaltılmasına katkı sağlar (Demiroğlu, 2014: 11). Doğu Karadeniz'de de kar festivalleri gibi kış turizmi aktiviteleri için uygun olan, dağların özellikle kuzeye bakan yamaçlarında, elverişli yükselti, eğim ve baki özelliklerine sahip olan, kayak yapmaya müsait pistlerin de olduğu Çambaşı Kayak Merkezi ve Zigana Kayak Merkezi gibi yerler mevcuttur.

Kar festivallerinin de içerisinde yer aldığı kış turizmi aktiviteleri için etkili olan bir diğer faktör iklim koşullarıdır. Bilindiği üzere Doğu Karadeniz kıyı kuşağında ılıman özelliklere sahip Karadeniz iklimi görülmektedir. Bununla birlikte yükseltinin kıydan Doğu Karadeniz dağlarına doğru gidildikçe artması ve 4 000 m'lere yaklaşması farklı iklim şartlarının meydana gelmesine neden olur. Bu yüzden genel olarak bölgede 1 000 m yüksekliğe kadar nemli ılıman iklim koşulları hakim iken, 1 000 m üzerindeki sahalarda (kayak merkezleri ile kar festivallerinin gerçekleştirildiği yaylaların bulunduğu) ise soğuk ve nemli iklim şartları egemen duruma geçer (Atalay ve Mortan, 1995: 39-40). Nemli soğuk Karadeniz dağ iklimi olarak adlandırılan bu iklimde yazın orografik yağışlar, kıyı kesimine göre daha çoktur. Doğu Karadeniz bölümünün yüksek

kesimleri, yaz mevsiminde yoğun sislerle kaplı durumdadır. Yıllık ortalama sıcaklık 1 000-2 000 m yükselteleri arasında 6-12 °C civarındadır. Yaz mevsiminde 20 °C'ye kadar yükselen sıcaklık değerleri, kış mevsiminde 0 °C'nin altına düşmektedir (Atalay, 2011: 99).

Bölgedeki otomatik gözlem istasyonlarından alınan meteorolojik verilerden de anlaşılacağı üzere kar festivallerinin de yapıldığı yükseltinin arttığı bölgelere doğru çıkıldıkça sıcaklık azalış göstermektedir. Nitekim 2 045 m yükseltide yer alan Kop Dağı Kayak Merkezi meteorolojik gözlem istasyonu verilerine göre yıllık ortalama sıcaklık 6.6 °C iken, kış mevsiminde bu değer -2.9 °C'ye düşmektedir. Aylık ortalama en düşük sıcaklık ise -4.3 °C'yle ocak ayında görülmüştür. 1 991 m yükseltideki Çambaşı Kayak Merkezi meteorolojik gözlem istasyonu verilerine göre yıllık ortalama sıcaklık 5.4 °C iken, kış mevsiminde bu değer -2.9 °C'ye düşmektedir. Aylık ortalama en düşük sıcaklık ise -5 °C'yle ocak ayında görülmüştür. 1 354 m yükseltideki Ayder Yaylası meteorolojik gözlem istasyonu verilerine göre yıllık ortalama sıcaklık 8.8 °C iken, kış mevsiminde bu değer 1.5 °C'ye düşmektedir. Aylık ortalama en düşük sıcaklık ise 0,5 °C'yle ocak ayında görülmüştür. 2 050 m yükseltideki Zigana Kayak Merkezi meteorolojik gözlem istasyonu verilerine göre yıllık ortalama sıcaklık 4.8 °C iken, kış mevsiminde bu değer -3.6 °C'ye düşmektedir. Aylık ortalama en düşük sıcaklık ise -4.9 °C'yle ocak ayında görülmüştür. 1 364 m yükseltideki Şebinkarahisar meteorolojik gözlem istasyonu verilerine göre yıllık ortalama sıcaklık 9.2 °C iken, kış mevsiminde bu değer -0.9 °C'ye düşmektedir. Aylık ortalama en düşük sıcaklık ise -2.1 °C'yle ocak ayında görülmüştür (MGM, 2020). Dolayısıyla Doğu Karadeniz'de kar festivalleri gibi kış turizmi etkinliklerinin yapıldığı yerlerde çoğunlukla kış mevsimi ve özellikle ocak ayındaki sıcaklık değerlerinin 0 °C'nin altında olması, festivaller için gerekli olan kar yağışı olasılığını yükseltmektedir. Kar potansiyelinin artması, kar festivalleri gibi kış turizmi aktivitelerini destekleyici bir iklimik özellik olarak ifade edilebilir.

Doğu Karadeniz'de soğuk ve nemli iklim şartlarının hüküm sürdüğü bu dağlık alanlarda ve yaylalarda yükselti nedeniyle sıcaklığın azalmasına bağlı olarak kış mevsiminde yağışlar daha çok kar şeklinde düşmektedir (Doğaner, 2001: 182; Atalay, 2011: 99). Bu bağlamda bölge, ülkemizin bol kar alan bölgelerindedir (Doğaner, 2001: 182). Bu durum, bölgedeki yaylalarda da görülmektedir. Buna bir örnek vermek gerekirse 1 650 m yükseltide bulunan Kümbet Yaylası'nda kar yağışlı gün sayısı 58 gün, kış yağışları daha çok kar şeklinde düşmekte ve kar yaklaşık 5-6 ay boyunca yerde kalmaktadır (Bayram, 2001: 24). Bölgedeki kıyı dağları ve yaylalar sıcaklık, kar yağışı, karın yerde kalma süresi, nem, rüzgar durumu gibi iklim elemanları açısından kış turizmi için elverişlidir (Zaman, 2010: 133).

Bir yerin kar festivalleri gibi kış turizmi aktiviteleri açısından değerlendirilebilmesi için kar örtüsünün yerde kalış süresi, kar örtüsünün kalınlığı ve karın kalitesi gibi kriterlerin dikkate alınması gerekir (Doğanay ve Zaman, 2019: 74). Bu kriterler ışığında hem akademik çalışmalardan hem de bölgede yaptığımız saha gözlemlerinden Doğu Karadeniz'in kuzeye dönük yüksek dağlık bölgeleri ve yaylalarında genellikle bol kar yağışının olduğu, kar kalınlığının ve karın yerde kalma süresi gibi iklim elemanlarının kar festivalleri gibi kış turizmi aktiviteleri için çoğunlukla elverişli olduğu anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte bölgede kış turizm aktivitelerinin ve kar festivallerinin yapıldığı yüksek alanlarda görülen kar fırtınaları, aşırı soğuklar ve sisler, bu tür aktivitelerin yapılmasında sorunlara yol açabilmektedir. Ayrıca Ayder Yaylası gibi 1 500 m'nin altındaki yaylalarda kış mevsiminde ortalama aylık sıcaklıklarının 0 °C'nin üzerinde olması, bazı yıllar kar yağışların az görülmesine ve kar festivallerindeki kayak vb. kar etkinliklerinin istenilen düzeyde yapılamamasına neden olabilmektedir. Hatta bu durum, yazılı ve görsel basında "Ayder Kar Festivali 'Kardan Adamsız' Bitti" şeklinde manşetlerin atılmasına yol açmaktadır (URL 4). Bunun yanı sıra bölgedeki kış turizmi aktivitelerinin yapılabileceği yüksek alanlarla ilgili yeterli meteorolojik gözlem verisinin bulunmaması, özellikle kar yağışları ile ilgili meteorolojik verilerin olmaması, kış turizmi potansiyelinin ortaya çıkartılmasında en önemli verilerden birisi olan iklim verilerinin eksik olmasına yol açmaktadır.

Kar festivallerinin de içerisinde yer aldığı kış turizmi aktiviteleri üzerinde etkili olan doğal faktörlerin yanı sıra erişim, konaklama, yeme-içme, tanıtım ve kış turizmi aktiviteleri gerekli olan donatılar (kayak pistleri, teleferik sistemleri, kayak vb aktiviteleri yapmak için malzeme temini hizmeti veren tesisler) gibi beşeri çevre faktörleri de önemlidir. Doğu Karadeniz'de kış mevsiminde yüksek dağlık alanlara ve yaylalara erişim sıkıntısının yaşandığı bilinmektedir. Bununla birlikte Ayder Yaylası ve Çambaşı Yaylası kar festivallerinin ve diğer kış turizmi aktivitelerinin yapıldığı yerlerde kış mevsiminde de erişim sağlanabilmektedir. Yine kar festivallerinin yapıldığı yerlerde yeme-içme konusunda pek sıkıntı yaşanmamaktadır. Festival zamanlarında konaklama konusunda ise talep yoğunluğu ve kapasite azlığından dolayı sorunlar yaşanabilmektedir. Kar festivalleri sırasında kayak yapma (paten, snowboard, kızak, şamyel vb) karda yürüyüş, kar motosikleti ile gezinti, teleferikle seyahat gibi aktiviteler için gerekli hizmeti veren tesislerin bulunması da festivallerin verimli geçmesinde yararlı olabilmektedir. Nitekim bölgede Çambaşı ve Zigana kayak merkezlerinde bunların birçoğu sağlanabilmekte iken, kar festivallerinin yapıldığı birçok yerde kızak veya şambrelle kayma gibi bazı aktiviteler için olanaklar çerçevesinde hizmetler verilebilmektedir. Bütün bu avantajlı özellikleriyle Doğu Karadeniz, ülkemizde Doğu Anadolu ile beraber ilerleyen süreçte kış turizmi yatırımlarının odak noktası olarak dikkat çekecektir

(Demiroğlu, 2014: 150). Kar festivalleri de bu potansiyelin geliştirilmesinde itici güçlerden birisi olabilir. Bununla birlikte günümüzde Doğu Karadeniz’de kış turizm aktivitelerinin ve kar festivallerinin yapıldığı yüksek alanlarda bazı iyileştirmeler olsa da çoğunlukla, kış turizmi aktiviteleri ve kar festivalleri için istenilen düzeyde erişim, konaklama, yeme-içme, eğlenme, acil yardım gibi hizmetler için yeterli altyapı ve üstyapının oluşturulmadığı görülmektedir.

Doğu Karadeniz’de kış turizmi aktivitelerinin geliştirilebileceği birçok nokta bulunmaktadır. Bunlara örnek olarak Artvin ilinde Kafkasör, Hargehor ile Atabarı Kayak Merkezi, Kaçkar ve Karçal dağları; Rize ilinde Kavrun, Ayder, Cimil, Ovit, Anzer ile Çamlıhemşin-Ardeşen-Fındıklı Bölgesi Heliski parkurları, Rize Merkez ve İkizdere Bölgesi Heliski parkurları; Trabzon ilinde Uzungöl; Gümüşhane ilinde Zigana, Çakırgöl ve Süleymaniye; Giresun ilinde Sis Dağı, Kümbet, Bektaş yaylaları; Ordu ilinde Çambaşı ve Perşembe yaylaları vb. verilebilir (Demiroğlu, 2014: 151; Anonim, 2011: 85-93; Anonim, 2015: 140). 2020 yılı itibariyle ülkemizde Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından ilan edilen 29 kış turizm merkezinin % 20,6’sı yani 6 tanesi Doğu Karadeniz’de bulunmaktadır. Doğu Karadeniz’deki kış turizm merkezleri; Bayburt ilinde Kop Dağı, Gümüşhane ilinde Çakırgöl, Zigana ve Süleymaniye, Artvin ilinde Kafkasör, Rize ilinde Ovit dağı kış merkezleridir (URL 5). Tabi bunların hepsinde olmasa bile bazılarında kar festivalleri gerçekleştirilmektedir. İlerleyen dönemde kar festivallerinin yapılabildiği kış turizm merkezlerinin sayısının artması, Doğu Karadeniz’i kış turizminde ülkemizde ve dünyada önemli yerlerden birisi haline getirebilir.

DOĞU KARADENİZ’DEKİ KAR FESTİVALLERİ VE KİŞ TURİZMİ ETKİLEŞİMİ

Bir kış turizmi aktivitesi olarak konumlandırabileceğimiz kar festivalleri, kış mevsiminde yapılmaktadır. Kar festivallerinde, kış turizmi aktiviteleri için gerekli olan doğal koşulların yanı sıra altyapı ve üstyapı unsurlarının varlığına da gereksinim söz konusudur. O yüzden kar festivallerinin, kış turizmi aktivitelerine uygun olan ve bunların yapılabildiği sahalarda gerçekleştirilmesi daha uygun düşmektedir. Dolayısıyla kar festivallerinin de kendine has özellikleri ve kriterleri bulunmaktadır ve her yerde geliştirilmesi mümkün değildir. Bu yüzden kar festivallerinin gerçekleştirildiği yerlerin yüzey şekilleri, iklim, bitki örtüsü şartlarının kış turizmi aktivitelerine uygun olmasının yanı sıra kış turizmi aktiviteleri için gerekli olan altyapı unsurlarına (konaklama, erişim, tesisleşme vb) sahip olması da bu tür aktivitelerin sürdürülebilirliği açısından yararlı olabilir. Bu bağlamda kar festivalleri için belli yükseltiyeye sahip, kar yağışlarının görüldüğü, kar kalınlığının, kar kalitesinin ve karın yerde kalma süresinin uygun olduğu, sıcaklık, nem ve rüzgâr koşullarının elverişli olduğu, kayak (kızak, şambrel, lazboard, paten vb) yapılabilecek yerler daha çok tercih edilmektedir. Ayrıca gerekli ulaşım altyapısının olması, konaklama ve yeme-içme mekânlarının olması, festival gerçekleştirilecek alanların olması, otopark ve zorunlu ihtiyaçlar için gerekli hizmet altyapısının kurulması, acil yardım ve güvenlik hizmetlerinin oluşturulması, iyi bir festival organizasyonunun yapılması ile festivallerin duyurulması ve tanıtılması gibi çok sayıda etkenin bir araya getirilmesi de gerekmektedir. Kayak sporu için gerekli olan teleferik sistemleri ile pistler, kar festivalleri için zorunlu olmasa da Çambaşı Kayak Merkezi örneğinde olduğu gibi festival etkinliklerinin daha verimli ve eğlenceli geçmesine önemli katkılar yapabilmektedir.

Araştırma sahası olarak seçtiğimiz Doğu Karadeniz, ülkemizdeki kar potansiyeli en yüksek bölgelerden birisidir. Özellikle Doğu Karadeniz’deki dağlık alanlar ve yaylalar, kış mevsiminde karla kaplanmakta ve aylarca kar örtüsü altında kalmaktadırlar. Bu durum kış turizmi için değerlendirilebilecek düzeyde potansiyel oluşturmaktadır. Bununla birlikte bölgedeki kar potansiyeli son yıllara kadar hemen hemen hiç değerlendirilmemekteydi. Doğu Karadeniz’deki dağlık alanların ve yaylaların bu zorlu yaşam koşulları, geçmişten günümüze burada yaşayan insanların bu yüksek sahalarda mevsimlik (özellikle yaz mevsiminde) olarak kullanmalarına zemin hazırlamıştır. Doğu Karadeniz’deki dağlık alanlar ve yaylalara, öteden beri nisan-mayıs aylarında çıkmakta, bu sahalarda en yoğun olarak yaz mevsiminde kullanılmakta, eylül-ekim aylarından itibaren terk edilmektedir. Dolayısıyla son zamanlara kadar kış mevsiminde bölgedeki dağlık alanlar ve yaylalarda genellikle pek kimse kalmamaktaydı ve sakinlik ile sessizlik hâkim durumdaydı. Hatta çoğu yaylanın kış mevsiminde yolu kapanmaktaydı. Bu durum bölgedeki yüksek alanların sadece yaz aylarında yoğunlaşan yayla turizmi ve rekreasyon faaliyetlerine ev sahipliği yapmasına, bu tür aktivitelerin belli mevsime sıkıştırılmasına, turizmin bütün yıla dengeli bir şekilde dağılmasına, sürdürülebilirlik, taşıma kapasitesi ve çevre korumayla ilgili sorunların ortaya çıkmasına, belli dönemlerde yoğunlaşan kalabalıklaşma ve trafik sorunlarına neden olabilmektedir. Ayrıca bu durum, bölgenin önemli bir turizm varlığı olan kar potansiyelinin ve kış turizminin gerektiği şekilde değerlendirilememesi nedeniyle bölge turizminin geliştirilmesinde, çeşitlendirilmesinde, bütün mevsimlere ve daha geniş sahalara yayılmasında, turist sayısının ve turizm hareketliliğinin artırılmasında yeterli ilerlemenin sağlanamamasına da yol açmaktadır.

Doğu Karadeniz’de kış turizmi potansiyeli elverişli olan dağlık alanlarda ve yaylalarda kış turizminin canlandırılmasına, yaylaların tabiri caizse kış uykusundan uyandırılmasına, kış mevsimindeki turizm hareketliliğinin artırılmasına, bölge turizmine yeni heyecanların dâhil edilmesine ve bölge ekonomisine katkı sağlanmasına olumlu etkiler yapabileceği öngörülen kar festivalleri gibi kış turizmi aktiviteleri giderek çoğalmaktadır. Kar festivalleri, bölge insanının hem kış

turizmi aktivitelerine katılmasına hem de bölge kültürünün canlı tutulmasına destek olabilmektedir. Yazın yayla şenliklerinde çimenler üzerinde yapılan horon gibi folklorik etkinlikler, kar festivallerinde kar üzerinde yapılabilmektedir. Ayrıca kış turizminin canlandırılmaya çalışıldığı ve kar festivallerinin yapıldığı yaylalarda kış mevsiminde erişim, konaklama ve ağırlamayla ilgili sorunlar iyice azalmaktadır. Doğu Karadeniz’de giderek artan sayıda kar festivallerinin yapılmaya başladığı gözlenmektedir. Bölgede Ayder Kar Festivali ve Çambaşı Kar Festivali gibi ulusal çapta bilinen kar festivallerinin yanı sıra yerel düzeyde bilinen kar festivalleri de yapılmaktadır (Tablo 1; Şekil 1).

Tablo 1: Doğu Karadeniz’deki Yapılan Kar Festivallerinden Bazılarının Dağılımı	
Kar Festivalinin Adı	Kar Festivalinin Yeri
Ayder Kar Festivali (Kardan Adam Şenliği)	Ayder Yaylası-Çamlıhemşin/Rize
Çambaşı Kar Festivali	Çambaşı Yaylası-Kabadüz/Ordu
Petran Kar Şenliği	Meşeköy-Ikizdere/Rize
Kulakkaya Kar Festivali ve Off Road Oyunları	Kulakkaya Yaylası-Dereli/Giresun
Paşakonağı Kar Festivali ve Off Road Oyunları	Paşakonağı Yaylası-Bulancak/Giresun
Şebinkarahisar Kar Festivali	Şebinkarahisar/Giresun
Mesudiye Kar Festivali	Mesudiye Keyfalan-Ulugöl Yaylası /Ordu
Geleneksel Kar Festivali	Atabarı Kayak Merkezi/Artvin
Şavşat Veliköy Kar Güreşleri Festivali	Veliköy-Şavşat/Artvin
Yavuzköy Kış Şenlikleri	Yavuzköy-Şavşat/Artvin
Beyaz Renk Kar Festivali	Geçitli Köyü-Ardanuç/Artvin
Kop Dağı Kar Festivali	Kop Dağı Kayak Merkezi/Bayburt
Zigana Dağı Kış Şenlikleri	Zigana Dağı Kayak Merkezi-Torul/Gümüşhane

Kaynak: URL 6, Yerel ve Ulusal Haber Sitelerinden temin edilmiştir.

Şekil 1: Doğu Karadeniz’deki Kar Festivalleri

Bölgedeki yüksek dağlık alanlarda ve yaylalarda gerçekleştirilen kar festivallerinin sayısı giderek artmaktadır. Bunlardan en çok dikkat çeken, Rize ilinin Çamlıhemşin ilçesindeki Ayder Yaylası'nda yapılan kar festivalidir. Festivalden bahsetmeden önce Ayder Yaylası hakkında bilgi vermenin faydalı olacağı kanısındayız. Ayder Yaylası, Doğu Karadeniz'in hatta ülkemizin yayla turizminde simgeleşmiş destinasyonlarının başında gelmektedir. 1200 m yüksekliğindeki yayla, Doğu Karadeniz dağlarının bir kısmını meydana getiren Kaçkar dağlarının kuzey yamaçlarında konumlanmıştır (Somuncu, 1994: 256). Ayder Yaylası, Rize il merkezine 87 km, Çamlıhemşin ilçe merkezine 16 km uzaklıktadır. Ayder Yaylası, bulunduğu 1200 m ve üzerindeki yükseltiden dolayı, Atalay (2011)'e göre nemli soğuk Karadeniz dağ iklimi olarak adlandırılan iklim tipinin görülme sahasında bulunmaktadır. Ayder Yaylası meteorolojik gözlem istasyonu verilerine göre Ayder Yaylası'nda ortalama sıcaklık 8.8 °C'dir. Yıllık ortalama maksimum sıcaklık 13.3 °C, yıllık ortalama minimum sıcaklık 5.5 °C, yıllık ortalama bağıl nem % 72,7, yıllık ortalama yağış 919 mm ve yıllık ortalama rüzgar hızı 3.1 m/sn'dir. Kış turizmi ve kar festivalleri açısından önemli olan kış mevsimindeki iklim değerlerini incelersek, kış mevsiminde aylık ortalama sıcaklık değeri 1.5 °C, ortalama aylık maksimum sıcaklık değeri -5,4 °C, ortalama aylık minimum sıcaklık değeri -1.3 °C'dir. Ayder Kar Festivali ocak ayında yapılmaktadır. Ocak ayında ortalama sıcaklık 0.5 °C, ortalama aylık maksimum sıcaklık 4.3 °C, ortalama aylık minimum sıcaklık değeri -2.2 °C'dir. Kış mevsiminde ortalama bağıl nem değeri % 66,7'dir. Ocak ayında bu değer % 68,3'e çıkmaktadır. Kış mevsiminde ortalama yağış miktarı 59.1 mm'dir. Ocak ayında ise bu değer 54,2 mm'ye çıkmaktadır. Kış mevsiminde ortalama rüzgar hızı, 3.3 m/sn'dir. Bu değer ocak ayında 3,2 m/sn'ye düşmektedir (Tablo 2). Ayder Yaylası'nda kış mevsiminde ve özellikle kar festivalinin yapıldığı ocak ayında ortalama sıcaklık değerlerinin artı değerlerde olması, kar potansiyelini bir miktar düşürmektedir. Bununla birlikte özellikle ocak ayında sıcaklık değerlerinin 0 °C (0.5 °C)'ye yakın olması ve yağışların kar şeklinde düşme olasılığının olması, karın yerde kalma süresi ve kar kalınlığının kış turizmi etkinliklerine azda olsa elverişli olmasına katkı sağlamakta, kış turizmi için gerekli iklim koşullarının kısmen de olsa karşılandığı bir duruma kapı aralamaktadır. Bu verilerden de anlaşılacağı üzere Ayder Yaylası'nda özellikle ocak ayındaki iklim koşulları, kar festivalleri gibi kış turizmi faaliyetlerinin yapılmasına az da olsa destekleyici özelliktedir. Bununla birlikte bazı yıllar kar yağışının ve kar kalınlığının az olması, Ayder Yaylası'ndaki kar festivallerindeki kar aktivitelerinin (şambrelle kayak, kızakla kayak, kardan adam yapma vb) kısıtlı olarak yapılmasına neden olabilmektedir.

Tablo 2: Ayder Yaylası'na Ait Bazı İklim Elemanlarının Değerleri (2010-2019)

İklim Elemanı	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Yıllık
Ort.Sic. °C	0.5	1.8	3.4	7.6	11.8	14.8	16.2	16.8	14.2	10.1	5.7	2.3	8.8
Ortalama maks. Sic.	4.3	6.4	8.4	12.8	16.6	19.4	20.3	21.1	19.2	15.0	10.0	5.6	13.3
Ortalama min. Sic. °C	-2.2	-1.4	-0.4	3.7	7.9	11.0	13.1	13.6	10.6	6.8	3.0	-0.3	5.5
Ort.Bağ.Nem(%)	68.3	66.3	68.4	63.6	72.3	80.2	84.9	85.8	78.6	74.2	63.7	65.5	72.7
Ort. Yağ. (mm)	54.2	52	73.8	55.9	52.2	102.5	69.9	68.1	104.8	108.3	81.3	71.1	919
Rüzgar(m/sn)	3.2	3.3	3.3	3.6	3.4	3.0	2.4	2.4	2.8	3.0	3.3	3.5	3.1

Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü verilerinden düzenlenmiştir.

19.04.1987 tarihinde Turizm Merkezi ilan edilen Ayder Yaylası, birçok aktiviteyi barındırması (yayla, kaplıca, kış turizmi) nedeniyle 20.11.2006 tarih ve 11264 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Kültür ve Turizm Koruma Gelişim Bölgesi ilan edilerek, koruma altına alınmıştır (URL 7). Ayder Yaylası hem barındırdığı doğal güzellikleriyle hem de Karadeniz yayla kültürünün ilgi çekici örnekleriyle bölgedeki önemli destinasyonlardandır. Bunun yanı sıra konaklama, ağırlama ve yeme-içme tesisleri bakımından bölgedeki yaylalar içerisinde turistik altyapı ve üstyapı tesisleri bakımından oldukça iyi durumda olan yayla turizm merkezidir. Ayder yaylası, son yıllarda giderek artan düzeyde yerli ve yabancı ziyaretçi ağırlamaktadır. Ayder Yaylası'nda 3 adet turizm işletme belgeli konaklama tesisi mevcut olup, bunların 68 oda ve 138 yatak kapasitesi bulunmaktadır. Ayrıca 26 belediye belgeli konaklama tesisi mevcut olup, bunların da 450 oda ve 1081 yatak kapasitesi vardır (Bekdemir ve Sezer, 2019: 116; URL 8).

Ayder Yaylası, her mevsimde gerçekleştirilen turizm aktivitelerine ev sahipliği yapmaktadır. Yaz mevsiminde yayla turizmi başta olmak üzere doğa yürüyüşü, kamp yapma, doğa safarileri, dağcılık gibi birçok turizm etkinliği yapılabilmektedir. Yayla sahası festival turizminde de dikkat çekmektedir. Yaz mevsiminde Çamlıhemşin Ayder Kültür Sanat ve Doğa Festivali yapılmaktadır. Ayder Yaylası, 1200 m'nin üzerinde yükseltiye sahip olması, kar potansiyeli, kış mevsimindeki iklim koşulları gibi doğal faktörler ile turistik altyapı ve üstyapı tesisleri bakımından uygun olması nedeniyle kış turizmi ve kar festivalleri açısından dikkate değer bir durum arz etmektedir. Bu bağlamda yaylada son yıllarda kış turizmi aktiviteleri de gerçekleştirilmektedir. Bunlardan en dikkat çeken, kar festivalleridir. Ayder Yaylası'nda yapılan kar festivalinin 10 yıldan fazla geçmişi bulunmakta, bölgedeki öncü kar festivallerinden biri olarak 2008 yılından itibaren hemen her yıl gerçekleştirilmektedir. Ayder Yaylası'nda yapılan ilk kar festivali, 20-21 Aralık 2008 yılında düzenlenmiştir. Ayder Yaylası'ndaki bu kar etkinliğinin ismi, "Ayder Kardan Adam Şenliği" olarak başlamış ve 2020 yılına kadar bu isimle düzenlenmiştir. 2020 yılında şenliğin ismi Ayder Kar Festivali olarak değiştirilmiştir. Söz konusu etkinlik ilk olarak aralık ayının son haftasında düzenlenmiştir. Bununla birlikte başlangıçtan günümüze gelinceye kadar ağırlıklı

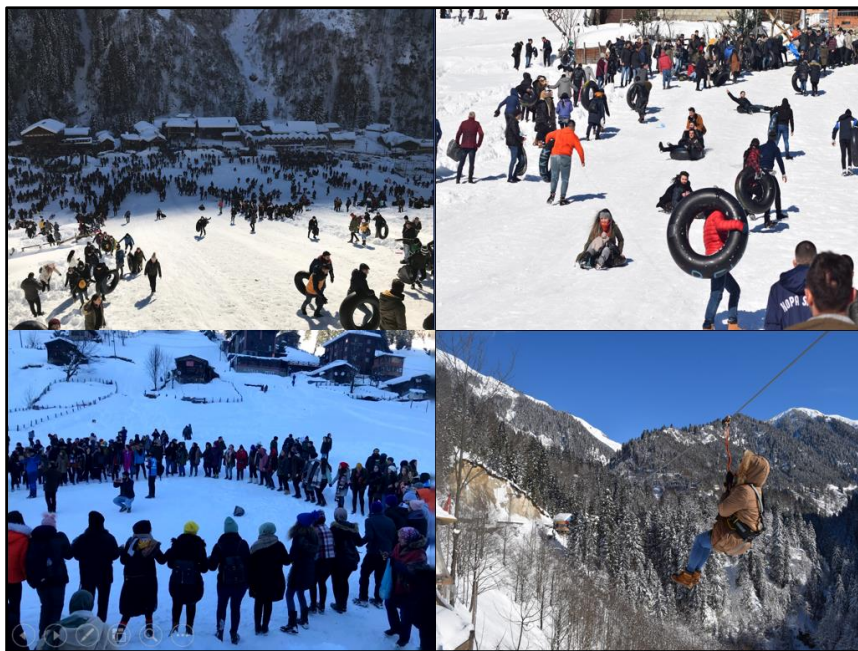
olarak ocak ayının son haftasında kısmen de şubat ayının ilk haftasında yapılmıştır. Festival, 2020 yılına kadar hemen her yıl yapılmıştır. Ancak bazı yıllar festivalin müzik ve eğlence bölümü iptal edilebilmektedir. 2018 yılında Zeytindalı Operasyonu nedeniyle festivalin müzik ve eğlence bölümü iptal edilmiştir. 2020 yılında da festivalin yapılması planlanmış, hatta afişler hazırlanıp, tanıtımlar yapılmıştır. Ancak Elazığ ilinde meydana gelen deprem nedeniyle daha önceden yapılacağı ilan edilen festivalin müzik ve eğlence etkinlikleri, festival sabahında iptal edilmek durumunda kalmıştır. Bununla birlikte daha önceden festivale katılmayı planlayanlar, festivalin eğlence etkinlikleri iptal edilmesine rağmen, festival gününde Ayder Yaylası'na akın etmişler, yaylada yoğun kalabalıklar oluşturmuşlardır. Bölgedeki en çok katılımın olduğu ve en tanınmış kar festivali olan Ayder Kar Festivali, gelenekselleşmiş bir kar festivalidir. 2021 yılında Ayder Kar Festivali'nin, 22-24 Ocak 2021 tarihinde yapılması öngörülmektedir (Tablo 3).

Tablo 3: Ayder Yaylası'nda Düzenlenen Kar Festivallerinin Tarihsel Dağılımı

Festivalin Adı	Tarihi
1. Ayder Kardan Adam Şenliği	20-21 Aralık 2008
2. Ayder Kardan Adam Şenliği	31 Ocak-1 Şubat 2009
3. Ayder Kardan Adam Şenliği	31 Ocak-1 Şubat 2010
4. Ayder Kardan Adam Şenliği	5-6 Şubat 2011
5. Ayder Kardan Adam Şenliği	28-29 Ocak 2012
6. Ayder Kardan Adam Şenliği	02-03 Ocak 2013
7. Ayder Kardan Adam Şenliği	1-2 Şubat 2014
8. Ayder Kardan Adam Şenliği	31 Ocak-1 Şubat 2015
9. Ayder Kardan Adam Şenliği	30-31 Ocak 2016
10. Ayder Kardan Adam Şenliği	28-29 Ocak 2017
11. Ayder Kardan Adam Şenliği	27-28 Ocak 2018
12. Ayder Kardan Adam Şenliği	25-27 Ocak 2019
13. Ayder Kar Festivali	22-24 Ocak 2020

Kaynak: URL 9'den temin edilmiştir.

Ayder Kar Festivali, festival afişlerinde de logolarına yer verilmiş olan Kültür ve Turizm Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Rize Valiliği, Çamlıhemşin Kaymakamlığı, Çamlıhemşin Belediye Başkanlığı gibi resmi kurumların yanı sıra Ayder Kültür Turizm Derneği, Çamlıhemşin Doğa Sporları ve İhtisas Kulübü gibi sivil toplum kuruluşlarının desteğiyle organize edilmektedir (URL 9; URL 10). Festivalle ilgili afişler bastırılarak, festivalin tanıtımı yapılmaktadır (Şekil 2). Ayder Kar Festivali, her yıl ülkemizin dört bir tarafından gelen yoğun ziyaretçi kalabalığıyla gerçekleştirilmektedir. Festival üç gün sürmektedir. Festival alanı, festivalden önce düzenlenmekte, sahne kurulmakta ve çeşitli işaretlemeler ile çevrilmektedir. Festivalde yerel ve ulusal sanatçıların verdiği konserler, tulum eşliğinde oynanan horon etkinliği, şambrelle kayma, poşetle veya kızakla kayma, zepline turu, kardan adam yapma, kar üzerinde yürüyüş yapma, kartopu oynama, kar manzarasında fotoğraf çekme gibi pek çok etkinlik yapılabilmektedir (Fotoğraf 1).

Fotoğraf 1: Ayder Kar Festivali'ndeki Etkinliklerden Görünümler

Şekil 2: Ayder Kar Festivali Afişinden Bir Görünüm ([URL 10](#))

Ayder Kar Festivali'nde yapılan kar etkinliklerinin en başında şambrelle yapılan kayak etkinliği gelmektedir. Yayla yerleşmesinin merkezinde Kavron Deresi'nin doğu yamaçları üzerinde yapılan bu etkinlik festivale katılanların en çok rağbet gösterdikleri ve riskli olmasına rağmen deneyimleme cesareti gösterdikleri kar aktivitesidir. Şambrelin yanı sıra kayak yapmak için poşetler, patenler, kızaklar vb kayma araçları da az da olsa kullanılabilir. Ayder Kar Festivali'nde bir diğer etkinlik, tulum eşliğinde horon oynamadır. Karadeniz folkloründe simgesel bir önemi olan ve vazgeçilmez eğlencelerinden birisi olan horon, kar festivalinde kar üzerinde ve soğukta oynanmakta, soğuktan etkilenenler için de bir ısınma aktivitesi olabilmektedir. Ayder Kar Festivali'ne katılanların en çok rağbet gösterdikleri etkinliklerden birisi de konserlerdir. Yerel ve ulusal düzeyde tanınmış sanatçılar tarafından verilen konserler, festivale katılanların eğlenceli vakitler geçirmesine katkı sağlamaktadır. Festivalde yayla merkezinde kar üzerinde yürüyüşler de önemli bir etkinliktir. Bu yürüyüş esnasında yayladaki kar manzaraları görülebilmekte ve harika kar manzaraları eşliğinde fotoğraf çekelebilmektedir. Festivaldeki bir diğer eğlence aktivitesi zipline ile yapılan etkinliktir. Normalde daha çok yaz mevsiminde yapılan ve kış mevsiminde yapılmayan bu aktivite, festivale özgü olarak geçici süreliğine yapılmaktadır. Halat üzerinde ve yaklaşık 10- 15 m yükseklikte gidip gelinen kısa süreli ve adrenalin dozu yüksek, heyecan verici bir sportif eğlencedir. Festivale katılanlar, festivalin ismiyle de simgeleşen kardan adam yapabilmekte, kartopu oynayabilmektedirler. Bunlara ek olarak Ayder Kar Festivali'ne katılanlar, Ayder Yaylası ve çevresindeki Kaçkar dağlarının kar manzaralarıyla bütünleşen harika doğasını, yaylaya özgü klasik yayla meskenlerini görebilmekte, bu çevreye özgü hediyelik eşyaları satın alabilmekte, başta kuymak olmak üzere bu çevreye özgü yöresel yemekleri tatma olanağı da yakalayabilmektedirler ([Fotoğraf 2](#)).

Fotoğraf 2: Ayder Kar Festivali'nden Görünümler

Doğu Karadeniz'deki bir diğer kar festivali, Çambaşı Yaylası'nda gerçekleştirilen Çambaşı Kar Festivalidir. Festivalden bahsetmeden önce Çambaşı Yaylası hakkında bilgi vermenin faydalı olacağı kanısındayız. Çambaşı Yaylası, Ordu ilinin Kabadüz ilçesi sınırları içerisinde yer almaktadır (Birinci vd, 2019: 457). Ordu kentine 61 km, Kabadüz ilçe merkezine 41 km mesafede yer alan Çambaşı Yaylası, doğudan Turnasuyu, batıdan ise Melet ırmağı ve kolları tarafından parçalanmış, Doğu Karadeniz dağlarının bir bölümünü oluşturan Giresun dağlarının kuzey uzantılarını meydana getiren platolar üzerinde konumlanmıştır (Doğanay ve Zaman, 2004: 4). Çambaşı Yaylası, Turnasuyu'nun kollarından biri olan Kabalak deresi ve kolları tarafından drene edilmektedir. 1400-1900 m yükselti aralığında yer alan yaylanın güneyinde bir tepe (1846 m), güneybatısında Tilkikayası tepesi (2044 m), kuzeyinde Çambaşı tepesi (1954 m) ve Kurt tepe (1936 m) gibi yüksek tepeler yer almaktadır (HGK, 2007). Bu çevrede ladin ve meşe türleri yaygındır. Yaylanın yüksek kesimlerinde ve Tilkikayası tepesi gibi 2000 m civarındaki yüksek yerlerde ise yüksek dağ çayırları yaygındır. Çambaşı Kayak Merkezi'nde ise ladinler ile yüksek dağ çayırları yayılış gösterir.

Çambaşı Yaylası, bulunduğu 1400 m ve üzerindeki yükseltiden dolayı, Atalay (2011) tarafından nemli soğuk Karadeniz dağ iklimi olarak adlandırılan iklim tipinin görülme sahasında bulunmaktadır. Çambaşı Kayak Merkezi meteorolojik gözlem istasyonu verilerine göre Çambaşı Yaylası'nda ortalama sıcaklık 5.4 °C'dir. Yıllık ortalama maksimum sıcaklık 9 °C, yıllık ortalama minimum sıcaklık 2.4 °C, yıllık ortalama bağıl nem % 75.4, yıllık ortalama yağış 1 238.1 mm ve yıllık ortalama rüzgar hızı 6,6 m/sn'dir. Kış turizmi ve kar festivalleri açısından önemli olan kış mevsimindeki iklim değerlerini incelersek, kış mevsiminde aylık ortalama sıcaklık değeri -2.9 °C, ortalama aylık maksimum sıcaklık değeri -1.4 °C, ortalama aylık minimum sıcaklık değeri -5.3 °C'dir. Çambaşı Kar Festivali genellikle ocak ayında yapılmaktadır. Bu bağlamda ocak ayındaki meteorolojik veriler kar festivalleri için önem taşımaktadır. Ocak ayında aylık ortalama sıcaklık -5 °C, ortalama aylık maksimum sıcaklık -2.4 °C, ortalama aylık minimum sıcaklık değeri -7.2 °C'dir. Kış mevsiminde ortalama bağıl nem değeri % 76.2'dir. Ocak ayında bu değer % 79.7'ye çıkmaktadır. Kış mevsiminde ortalama yağış miktarı 157 mm'dir. Ocak ayında ise bu değer 190.8 mm'ye çıkmaktadır. Kış mevsiminde ortalama rüzgar hızı, 9.5 m/sn'dir. Bu değer ocak ayında 11,2 m/sn'ye yükselmektedir (Tablo 4). Yukarıdaki verilerden Çambaşı Yaylası'nda kış mevsiminde ve özellikle kar festivalinin yapıldığı ocak ayında sıcaklık seviyesinin eksi değerlerde olduğu ve yağışın genellikle kar şeklinde düşmesi olasılığının yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum karın yerde kalma süresine ve kar kalınlığının kış turizmi etkinliklerine elverişli olmasına katkı sağlamakta, kış turizmi için gerekli iklim koşullarının önemli oranda karşılandığı bir duruma kapı aralamaktadır. Bu verilerden de anlaşılacağı üzere Çambaşı Yaylası'nda kış mevsiminde ve özellikle ocak ayındaki iklim koşulları, kar festivalleri gibi kış turizmi faaliyetlerinin yapılmasına önemli oranda olumlu etkiler yapmaktadır.

Tablo 4: Çambaşı Yaylası'na Ait Bazı İklim Elemanlarının Değerleri (2016-2019)

İklim Elemanı	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Yıllık
Ort.Sic. °C	-5.0	-1.7	0.1	4.5	8.4	11.9	12.8	13.9	11.2	7.9	3.1	-2.0	5.4
Ortalama maks. Sic.	-2.4	1.4	3.6	9.1	12.6	15.9	16.4	17.7	15.2	11.7	6.2	0.5	9.0
Ortalama min. Sic.	-7.2	-4.3	-3.0	0.9	5.0	8.7	9.5	10.7	7.9	4.7	0.5	-4.4	2.4
Ort.Bağ.Nem(%)	79.7	73.4	73.5	64.5	75.2	81.9	84.1	85.7	75.3	72.0	63.3	75.7	75.4
Ort. Yağ. (mm)	190.8	129.9	113.3	69.7	173.6	89.8	52.3	35.8	69.1	98.0	64.5	150.8	1238.1
Rüzgar(m/sn)	11.2	8.3	8.7	6.0	5.6	4.3	4.5	4.4	4.2	5.4	7.4	9.2	6.6

Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü verilerinden düzenlenmiştir.

Çambaşı Yaylası, Ordu ilinin en önemli ve en tanınmış yaylalarındandır. 72 obası² ve 100 bin dönümlük alanı ile ülkemizdeki en geniş yaylalardan birisidir. Bu çevrede yaylacılık faaliyetlerinin oldukça eskilere dayandığı, 1520 yılından beri vergi alındığı kaynaklarda belirtilmektedir (Çebi, 2000: 18-19'dan akt., Doğanay ve Zaman, 2004: 15). Çambaşı Yaylası, Doğu Karadeniz'deki birçok yaylada da görüleceği üzere son yıllarda yaylacılık faaliyetlerinin yanı sıra turizm ve rekreasyon faaliyetlerine ev sahipliği yapmaktadır. Çambaşı Yaylası, son yıllara kadar yaz mevsiminde önemli miktarda ziyaretçi ağırlayan bir yayla turizm merkezi iken, son yıllarda kış turizmiyle de adından sıkça söz ettirmeye başlamıştır. Çambaşı Yaylası, 1400 m'nin üzerindeki yükseltisiyle, kış turizmi aktivitelerine uygun iklim değerleriyle, konaklama ve ağırlama tesisleriyle, Çambaşı kayak tesisleriyle önemli düzeyde kış turizmi potansiyeli taşımaktadır. Çambaşı Yaylası ve yakın çevresinde bir adet turizm işletme belgeli iki yıldızlı 25 oda 50 yatak kapasiteli bir otel, bir adet turizm işletme belgeli 24 oda ve 48 yatak kapasiteli bir pansiyon, bir adet 15 oda 60 yatak kapasitesinden oluşan yayla evi bulunmaktadır. Ayrıca 14 oda ve 30 yatak kapasiteli bir otel, 12 odalı ve 25 yatak kapasiteli belediye belgeli bir dağ evi mevcuttur. Çambaşı Kayak Merkezi'nde 40 yatak kapasiteli bir otel ile 12 adet bungalov da mevcuttur (URL 11; URL 12). Çambaşı Yaylası'nda meydana getirilen Çambaşı Kayak Merkezi, Çambaşı Kar Festivali gibi kış turizmi aktiviteleri için büyük öneme sahiptir (Fotoğraf 3). İptal edilen 2020 yılındaki Çambaşı Kar Festivali etkinliklerinin bir kısmının (kızak ve kayak yarışmaları vb.) Çambaşı Kayak Merkezi'nde yapılması planlanmıştır. İlerleyen yıllardaki festival etkinliklerinde de bu kayak tesislerinin daha iyi bir şekilde değerlendirilmesi mümkün olabilecektir.

Fotoğraf 3: Çambaşı Yaylası ve Çambaşı Kayak Merkezi'nden Görünümler

² Ülkemizdeki obaların farklı tanımları ve fonksiyonları vardır. Bölgemizdeki obalar için uygun olan bir tanımla şu şekilde aktarabiliriz: Oba, Orta Karadeniz bölümünün doğu yarısı ile Doğu Karadeniz bölümü dağlarının yüksek kesimlerinde yaygın olan, yaz mevsiminde alçak kesimlerdeki köylerinden sürüleriyle birlikte yaylalara çıkan ailelerin, hem besledikleri hayvanları barındırdıkları ve hem de kendilerinin barındıkları genellikle 5-10 evden oluşan, evlerin önlerinde çevrik ve bağlak alanlarının bulunduğu öbek öbek geçici kır yerleşmeleri olarak tanımlanmaktadır (Doğanay ve Orhan, 2016: 379).

Çambaşı Yaylası'nın bulunduğu konum ve yükselti değerleri, karın yerde kalma süresinin yani kayak sezonunun beş ay kadar olmasına (Anonim, 2012: 57) ve kar kalınlığının belli düzeyde kalmasına zemin hazırlamaktadır. Özellikle Çambaşı Kayak Merkezi'nin faaliyete geçmesiyle kış mevsiminde önemli sayıda ziyaretçi ağırlanmaya başlanmıştır. Dolayısıyla Çambaşı yaylası, doğal güzellikleri, kar potansiyeli ve kış turizmi açısından değerlendirilen kayak tesisleriyle kış turizminde önemli avantajlara sahiptir. Yaylada kış turizmi her geçen yıl ilerlemeler kat etmektedir. Bu durumun değerlendirilmesi için çalışmalar sürdürülmekte ve çeşitli kar etkinlikleri gerçekleştirilmektedir. Çambaşı Yaylası'nda kış turizminin canlandırılmasında katkısı olan en önemli etkinliklerden birisi de kar festivalleridir (Tablo 5).

Tablo 5: Çambaşı Kar Festivallerinin Tarihsel Dağılımı

Festivalin Adı	Tarihi
1. Yokuşdibi Amatör Kar Festivali	2005
2. Yokuşdibi Amatör Kar Festivali	2006
3. Yokuşdibi Amatör Kar Festivali	28 Ocak 2007
4. Yokuşdibi Amatör Kar Festivali	27 Ocak 2008
5. Yokuşdibi Amatör Kar Festivali	7 Şubat 2010
6. Yokuşdibi Amatör Kar Festivali	5-6 Şubat 2011
7. Yokuşdibi Amatör Kar Festivali	29 Ocak 2012
8. Yokuşdibi Amatör Kar Festivali	3 Şubat 2013
9. Çambaşı Kar Festivali	1-2 Şubat 2014
10. Çambaşı Kar Festivali	31 Ocak-1 Şubat 2015
11. Çambaşı Kar Festivali	30-31 Ocak 2016
12. Çambaşı Kar Festivali	29 Ocak 2017
13. Çambaşı Kar Festivali	27 Ocak 2018
14. Çambaşı Kar Festivali	27 Ocak 2019
15. Çambaşı Kar Festivali	26 Ocak 2020

Kaynak: URL 13; URL 14'den temin edilmiştir.

Fotoğraf 4: Çambaşı Kar Festivali'nden görünüm (URL 15; URL 16)

Günümüzde Ordu Büyükşehir Belediyesi ve Kabadüz Belediyesi tarafından organize edilen kar festivalinin 14 yıldan fazla geçmişi bulunmakta, bölgedeki öncü kar festivallerinden birisi olarak 2005 yılından itibaren gerçekleştirilmektedir. İlk olarak Yokuşdibi Amatör Kar Festivali adıyla düzenlenen festival, 2014 yılına kadar Kabadüz ilçesine bağlı Yokuşdibi beldesinde gerçekleştirilmiştir. 2014 yılından itibaren Çambaşı Yaylası'nda yapılmaya başlanan festivalin adı Çambaşı Kar Festivali olarak değiştirilmiştir. Söz konusu etkinlik ağırlıklı olarak ocak ayının son haftasında kısmen de şubat ayının ilk haftasında yapılmıştır. Son yıllarda ise daha çok ocak ayının son haftasında düzenlenmektedir. Festival, 2020 yılına kadar hemen her yıl yapılmıştır (Tablo 5). Ancak bazı yıllar festivalin müzik ve eğlence bölümü iptal edilebilmektedir. 2018 yılında Zeytindalı Operasyonu nedeniyle festivalin müzik ve eğlence bölümü iptal edilmiştir. 2020 yılında da tıpkı Ayder Kar Festivali'nde olduğu gibi Elazığ ilinde meydana gelen deprem nedeniyle bu festivalin de daha önceden

yapılacağı ilan edilen etkinlikleri iptal edilmek durumunda kalmıştır. 2014 yılından itibaren ve kayak merkezi açılmadan önce Çambaşı Yaylası'nda yapılan Çambaşı Kar Festivali etkinlikleri, Çambaşı Kayak Merkezi açıldıktan sonraki dönemde Çambaşı yayla yerleşmesi ile kayak merkezinde yapılmaktadır. Festival etkinliklerinin bir kısmı yayla yerleşmesinde, kayak yarışları gibi bazı yarışmalar da Çambaşı Kayak Merkezi'nde düzenlenmektedir (Fotoğraf 4).

Çambaşı Kar Festivali'nde çeşitli aktiviteler yapılmaktadır. Çambaşı Kar Festivali'ndeki aktivitelerden birisi ulusal ve mahalli sanatçılar tarafından verilen konserlerdir. Bu konserler esnasında festivale katılanlar horonlar oynamakta ve eğlenceli vakitler geçirmektedir. Festivaldeki bir diğer önemli aktivite, artık bu festivallerin geleneksel hale gelmiş etkinliği olan off road yarışlarıdır. Ordu ilindeki off road kulüplerinin ve off road severlerin katılımıyla gerçekleştirilen etkinlik, eğlenceli ve heyecanlı yarışlarıyla festivale katılanların ilgiyle izlediği bir aktivitedir. Kar güreşleri, amatör kızak yarışları ve kayak yarışları da festivaldeki bir diğer etkinliklerdir. Kar üzerinde ve soğukta güreş yapan güreşçiler ile kayak yapan yarışmacılar ve kızakla kayan amatör yarışmacıların yaptıkları yarışmalar da katılımcıların ilgisini çekmektedir. Festivalde kardan heykel çalıştay, halk oyunları gösterisi gibi etkinlikler de yapılabilmektedir. Ayrıca festivallerde bazı yıllar yöre kadınlarının yaptıkları el örgülerinin katılımcıların beğenisine sunulması, meşale gösterisi, pancar çorbası, haşlanmış turşu, patates ve hamsi ikramı, kardan adamların yapılması, halat çekme yarışmaları, karda en güzel kayma, kar tüneli yapılması gibi aktiviteler gerçekleştirilebilmektedir. Festival, bazı yerel televizyon kanalları tarafından canlı olarak da yayınlanabilmektedir (Fotoğraf 4).

Ayder Kar Festivali ve Çambaşı Kar Festivali, hem tarihsel derinlik hem de bilinirlik açısından Doğu Karadeniz'deki kar festivalleri içerisinde en başta gelen kış turizmi aktivitelerindedir. Bunun dışında bölgede bu iki festivalin açtığı yolu takip eden ve kış etkinliklerinin yapıldığı başka kar festivalleri de mevcuttur. Bunlar; Rize iline bağlı İkizdere ilçesi sınırları içerisinde yer alan Meşeköy (Petran) Yaylası'nda yapılan Petran Kar Şenliği, Giresun ilinin Dereli ilçesine bağlı Kulakkaya Yaylası'nda yapılan Kulakkaya Kar Festivali ve Of-Road Oyunları, Giresun ilinin Bulancak ilçesine bağlı Paşakonağı Yaylası'nda yapılan Paşakonağı Kar Festivali ve Off-Road Oyunları, Giresun ilinin Şebinkarahisar ilçesinde yapılan Şebinkarahisar Kar Festivali, Ordu ilinin Mesudiye ilçesine bağlı Keyfalan - Ulugöl Yaylası'nda yapılan Mesudiye Kar Festivali, Artvin ilinin Atabarı Kayak Merkezi'nde yapılan Geleneksel Kar Festivali, Artvin ilinin Şavşat ilçesine bağlı Veliköy'de yapılan Veliköy Uluslararası Kar Güreşleri Festivali, Artvin ilinin Ardanuç ilçesine bağlı Geçitli Köyü'nde yapılan Beyaz Renk Kar Festivali, Artvin ilinin Şavşat ilçesine bağlı Yavuzköy'de yapılan Yavuzköy Kış Şenlikleri, Bayburt ilinde Kop Dağı Kış Turizm Merkezi'nde gerçekleştirilen Kop Dağı Kar Festivali, Gümüşhane ilinde Zigana Kış Turizm Merkezi'nde yapılan Zigana Colorfesttir (Tablo 1).

Çalışmamızın bu bölümünde Doğu Karadeniz'deki kış turizmi ve kar festivalleriyle ilgili SWOT analizi yapılmaktadır. Bu bağlamda bölgedeki kış turizmi ve kar festivallerinin güçlü ve zayıf yönleri ile fırsatlar ve tehditler ortaya konulmaktadır.

Güçlü Yönler:

- Doğu Karadeniz'de kış turizmini ve kar festivallerini olumlu yönde etkileyen dağlık, engebeli ve yüksek yeryüzü şekillerinin bulunması
- Doğu Karadeniz'de özellikle kış turizmi aktivitelerinin ve kar festivallerinin yapılmasının en önemli koşulu olan kar potansiyelinin yükseltinin fazla olduğu yerlerde artması
- Doğu Karadeniz'de kış turizmi ve kar festivallerinin yapıldığı yüksek sahalardaki iklim elemanlarının, kar yağışlarının artmasına, karın yerde kalma süresinin uzamasına ve kar kalınlığının yeterli düzeyde olmasına katkı sağlaması
- Doğu Karadeniz'de kış turizmi ve kar festivallerinin yapıldığı yüksek sahalarda kayak süresinin genellikle yeterli düzeyde (2 ay ve daha fazla) olması
- Doğu Karadeniz'de kış turizmi ve kar festivallerinin yapıldığı yüksek sahalardaki ormanlık alanlarının ve kar manzaralarının, yapılan aktivitelerin daha tatmin edici olmasına katkı sağlaması
- Doğu Karadeniz'de kar festivallerinin yapıldığı bazı sahalarda erişim, konaklama ve ağırlama ilgili turistik altyapı ve üst yapının daha iyi hale getirilmesine yönelik çalışmaların olması
- Doğu Karadeniz'de kış turizmi aktivitelerinin yapıldığı bazı yerlerde kayak aktiviteleri için gerekli olan kayak pistleri, teleferik sistemleri, kayak malzemelerinin sağlandığı tesislerin giderek daha da iyileştirilmesi
- Doğu Karadeniz'de kış turizmi ve kar festivallerinin yapılabileceği kış turizm merkezlerinin ve yaylaların bulunması
- Kar festivallerinde kar üzerinde horon oynama vb yöresel folklor gösterilerinin olması ve yöresel bazı yiyeceklerin kar festivallerinde sunulması gibi bölge kültürünün yaşatılmasına katkı sağlayıcı aktivitelerin yapılması
- Kar festivallerinin bölgedeki kış turizminin canlandırılması, kış turizm merkezlerinin ve yaylaların tanıtımı için önemli bir işleve sahip olması

- Kar festivallerinin bölgede başta ekonomik olmak üzere sosyal ve kültürel açıdan da dikkate değer hareketlilik getirmesi, yerel ürünlerin ticari boyutunu artırması ve kalkınmaya olumlu katkı yapması

Zayıf Yönler:

- Doğu Karadeniz'deki dağlık ve engebeli yapının bazı yerlerde kış turizmini ve kar festivallerini olumsuz yönde etkileyebilmesi
- Doğu Karadeniz'de yüksek sahalarda zaman zaman görülen ekstrem hava koşullarının (aşırı kar yağması, tipi, aşırı düşük sıcaklıklar) yapılan kış turizmi aktivitelerini ve kar festivallerini olumsuz olarak etkileyebilmesi
- Doğu Karadeniz'de kış turizmi ve kar festivallerinin yapıldığı yüksek sahalarda bazı yıllar kış mevsiminde kar yağışının gecikmesi, az yağması ve karın yerde az kalması gibi olumsuz durumlardan dolayı bu tür aktivitelerin yapılmasının zorlaşması
- Doğu Karadeniz'de kış turizmi ve kar festivallerinin yapıldığı yüksek sahalarda kış mevsiminde olumsuz hava koşullarından dolayı bazı yıllar erişimde sıkıntıların oluşabilmesi ve bundan dolayı trafikte sorunların meydana gelmesi
- Doğu Karadeniz'de kış turizmi ve kar festivallerinin yapıldığı yüksek sahalarda çoğunlukla konaklama ve ağırlama ilgili turistik alt yapı ve üst yapının yetersiz olması
- Doğu Karadeniz'de kış turizmi ve kar festivallerinin yapıldığı yüksek sahalarda içerisinde Kop Dağı gibi kayak turizmi potansiyeli olanlarda kayak yapma vb kış turizmi aktiviteleri için gerekli tesisleşmenin yeterli ölçüde sağlanamaması
- Kar festivali organizasyonlarında görülen bazı aksaklıkların, festivalden istenilen doyumun elde edilmesini olumsuz olarak etkileyebilmesi
- Ayder Kar Festivali gibi yoğun katılımın olduğu festivallerde aşırı araç ve insan sayısından dolayı, festival ulaşımında dikkate değer aksaklıkların ve gecikmelerin görülmesi
- Ayder Kar Festivali gibi yoğun katılımın olduğu festivallerde otopark sorununun oluşması
- Ayder Kar Festivali gibi yoğun katılımın olduğu festivallerde wc, yeme-içme vb. bazı zorunlu ihtiyaçların karşılanmasında aksaklıkların ve zorlukların yaşanması
- Ayder Kar Festivali gibi yoğun katılımın olduğu festivallerde hizmetlerin aşırı kalabalığı kaldıramaması ve hizmet kalitesinde düşmelerin ve gecikmelerin yaşanması
- Ayder Kar Festivali gibi yoğun katılımın olduğu festivallerde aşırı kalabalıktan dolayı istenilen düzeyde tatminkarlığın ve memnuniyetin oluşmayabilmesi
- Kar festivallerinde konaklama, yeme-içme gibi bazı hizmetlerde katılımcılara yönelik yüksek fiyat artışlarının meydana gelebilmesi

Fırsatlar:

- Dünyada ve ülkemizde kış turizmine olan talebin giderek artması
- Doğu Karadeniz'deki kış turizminin canlandırılmasına yönelik çalışmaların artması
- Kar festivalleri gibi kış turizmi aktivitelerine olan talebin artması
- Doğu Karadeniz'deki kar festivallerinin bölge insanı ve ziyaretçiler tarafından ilgiyle takip edilmesi
- Kar festivallerinin valilikler, belediyeler gibi kamu kurumları ile sivil toplum kuruluşları tarafından desteklenmesi
- Başta yeşil yol olmak üzere karayolu ulaşım altyapısına yönelik yatırımların artmasıyla yaylaların ve kış turizm merkezlerinin kış mevsiminde de ulaşım durumunun giderek daha iyi hale getirilmesi
- Havalimanlarının sayısının artmasıyla kış turizmi aktivitelerine bölge dışından gelen yerli ve yabancı özellikle de Arap turistler için gerekli erişim olanaklarının artırılması
- Kış turizmi için gerekli olan büyük ölçekli yatırımların bölgeye çekilmesi için çalışmaların sürdürülmesi
- Lazboard, şambrelle kayak gibi bölgeye özgü kayak türlerinin kayak turizminin canlandırılmasında değerlendirilebilecek özelliklere sahip olması
- Önceleri kış mevsiminde tamamen terk edilen bazı yaylaların kış turizmi aktiviteleri ve kar festivalleriyle kış mevsiminde de biraz olsun canlandırılabilmesi
- Kar festivalleri gibi kış turizmi aktivitelerinin de katkısıyla bölgede kış turizminin canlandırılarak, turizmin bütün yıla daha dengeli bir şekilde dağıtılmasına ve daha geniş bir sahaya yayılmasına katkı sağlanabilmesi

- Kar festivalleri gibi kış turizmi aktivitelerinin de katkısıyla yaylaların ve dağlık alanların turizm potansiyelinden daha iyi bir şekilde yararlanılabilmemesinin olanaklı hale gelebilmesi
- Doğu Karadeniz’de kış turizmi gibi alternatif turizm türlerinin geliştirilerek, turizmin çeşitlendirilmesi ve daha geniş bir turist talebine zemin oluşturulabilmesi
- Yerel ve ulusal basında festivallerle ilgili haberlerin olması ve yerel bazı televizyon kanalları tarafından festival etkinliklerinin yayınlanmasıyla bölgedeki turistik çekiciliklerin tanıtımına katkı sağlanabilmesi

Tehditler:

- Doğu Karadeniz’in kış turizmi aktivitelerinin yapıldığı yüksek kesimlerinde çığ, kar fırtınası gibi doğa olaylarının insan sağlığı ve can güvenliği açısından riskler oluşturabilmesi
- Kar festivallerinde yapılan bazı kayak aktivitelerinde yaralanmaların meydana gelebilmesi
- Festival dönemlerinde Ayder Kar Festivali gibi yoğun katılımlı festivallerde yayladaki taşıma kapasitesinin zorlanması
- Kar festivallerinin bazı yıllar kamu kurumlarından ve özel sektörden yeterli desteğin olmaması nedeniyle gerçekleştirilememesi ve geleneksel hale getirilememesi

SONUÇ VE ÖNERİLER

Doğu Karadeniz, kış turizmi aktiviteleri ve kar festivalleri açısından değerlendirilebilecek düzeyde potansiyel barındırmaktadır. Doğu Karadeniz bölümü, ülkemizin kuzeyinde yer almasıyla yani matematik konum olarak kış turizmi için elverişli durumdadır. Ülkemizin en önemli dağ sıralarından biri olan Doğu Karadeniz dağlarının uzanış gösterdiği, dağlık, engebeli ve yüksek arazilerin geniş alanlarda yayılış gösterdiği bir durum arz etmektedir. Özellikle kış turizmi aktivitelerinin ve kar festivallerinin yapıldığı yüksek dağlık alanlarda ve yaylalardaki iklim koşulları (düşük sıcaklık, kar yağışı vb) da kış turizmi için elverişlidir. Nitekim karın yerde kalma süresi, kar kalitesi ve kar kalınlığı gibi kayak faaliyetleri için gerekli olan koşullar da çoğunlukla mevcuttur. Yine ormanlarla kaplı harikulade kar manzaraları da bölgede bulunmaktadır.

Kış turizmi ve kar festivalleri aktiviteleri için gerekli olan konaklama, erişim, ağırlama, yeme-içme vb. hizmetlerle ilgili turistik altyapı ve üstyapı unsurları bakımından bölgede giderek iyileşmekte olan durumlar da mevcuttur. Bu bağlamda son yıllarda yeşil yol gibi ulaştırma projeleriyle dağlık alanlara ve yaylalara olan erişim olanakları artmaktadır. Ayrıca dağlık alanlara ve yaylalara yönelik konaklama yatırımları giderek artmakta, özellikle kış turizm merkezleri ve kar festivallerinin yapıldığı yaylalardaki altyapılar da giderek iyileştirilmekte, kış mevsiminde buralara olan karayolu bağlantılarının da sürekli açık tutulması için yoğun çalışmalar sürdürülmektedir. Bölgede hava ulaştırmasında da önemli yatırımlar bulunmaktadır. Bütün bu ulaştırma yatırımları ve projeleriyle bölgeye dışardan gelen yerli ve yabancı özellikle Arap ve Ortadoğu ülkelerinden gelen ziyaretçilerin sayılarının artması ve kış turizmi için de bu avantajın değerlendirilmesi söz konusu olabilecektir. Tabii buradan bütün kar festivallerinin uluslararası bir etkinlik haline getirilmesi ve yabancı ziyaretçilerin bunlara ilgi göstermesi beklenmemelidir. Özellikle Ayder ve Çambaşı gibi altyapı bakımından daha iyi durumda olan yerlerdeki kar festivallerinin uluslararası festivale dönüştürülmesine çaba sarf edilmesi gerekmektedir. Bunlara ek olarak Doğu Karadeniz’de kış turizmi aktivitelerinin ve kar festivallerinin yapılabileceği birçok yer ve kış turizm merkezinin bulunması da oldukça önemli bir avantajdır.

Böylesine yüksek kış turizmi potansiyelini barındıran Doğu Karadeniz’de kış turizmi aktiviteleri giderek yaygınlaşmakta ve artmaktadır. Doğu Karadeniz’de son yıllarda kış turizminin canlandırılmasına katkı yapabilecek kış turizmi aktiviteleri içerisinde en çok dikkati çekenlerden birisi de kar festivalleridir. Önceleri sadece yaz mevsiminde yapılan yayla şenliklerine son yıllarda kış mevsiminde yapılan kar festivalleri de eklenmiştir. Kış mevsiminde Doğu Karadeniz’de başta Ayder Kar Festivali ve Çambaşı Kar Festivali olmak üzere giderek yaygınlaşan kar festivalleri, önceleri sadece yaz mevsiminde hareketli olan dağlık alanlar ile yaylaların bazılarının kış mevsiminde de az da olsa canlandırılmasına katkı sağlayabilecek potansiyele sahiptirler. Bölgede giderek yaygınlaşan kar festivalleri gibi kış turizm aktiviteleri, kış turizmi gibi alternatif turizm türlerinin geliştirilmesine katkı sağlamanın yanı sıra turizmin bütün yıla ve farklı bölgelere yayılması ile zamanda ve mekanda yoğunluğun artmasının önlenmesini sağlayabilecek bir fırsat olarak da değerlendirilebilir (Güdü Demirbulak ve Saatci, 2015: 96).

Böylelikle kış turizmi aktivitelerinin yapılabileceği yüksek dağlık alanların ve yaylaların turizm potansiyelinden daha verimli ve etkin bir şekilde yararlanılması olanaklı hale gelebilir. Bu durum bölgenin dağlık alanlarında ve yaylalarında yaşayanlar için de ekonomik anlamda önemli katkılar sağlayabilir. Bu bağlamda kar festivalleri hem kış turizminin geliştirilmesine ve ziyaretçi sayısının artmasına hem ticari açıdan hareketliliğe zemin hazırlayarak, bölgedeki kalkınmaya da destek olabilir. Ayrıca kar festivalleri gibi kış turizm aktiviteleri, bölgenin en önemli turistik destinasyonları olan

yaylalar başta olmak üzere doğal ve kültürel turistik çekiciliklerin tanıtımına da katkı sağlayabilir. Bu durum konuyla bağlantılı yapılmış çalışmalarda da teyit edilmektedir. Nitekim Ceylan (2009), Davraz Dağı'nın kış turizmi potansiyeliyle ilgili çalışmasında kar festivali etkinliklerinin yeniden düzenlenmesinin, daha geniş katılımlarla ve farklı yarışmalarla festivalin ulusal düzeye taşınmasının, Davraz Dağı'nın tanıtımı ve çekicilikleri açısından önemli olduğunu ifade etmiştir. Batuhan (2019), Erzurum'daki uluslararası düzeydeki kış oyunları ve festivallerini incelediği çalışmasında, bu organizasyonlar sonucunda şehrin sportif tesis ve altyapısının geliştirilmesinin, Erzurum'un kış sporları şehri olarak uluslararası ölçekte tanınırlığının artırılmasının ve buna bağlı olarak şehre özellikle yabancı turistlerin ilgisinin çekilmesi sonucunda şehrin ekonomik ve sosyal anlamda gelişimine katkı sağlanmasının beklenmekte olduğunu vurgulamıştır. Gerçekten de bu tür kış etkinlikleri, yapıldıkları yerleşmelere dikkate değer kazanımlar sağlamaktadır.

Kar festivalleri kış mevsiminde sadece ekonomik anlamda değil sosyal ve kültürel açıdan da yapıldıkları yerlerde hareketliliğe destek olmaktadır. Nitekim Yapraklı ve Ünal (2020), Kış Avrupa Gençlik Olimpik Festivali'yle ilgili olarak yaptıkları çalışmalarında, yerel halkın Erzurum'da yapılan kış oyunlarının çok kültürlülük açısından bir katkı sunduğu, kış oyunlarının Erzurum'un itibarına olumlu yansımalarının olduğu, uluslararası alanda imajını yükselttiği, Erzurum'un turistik bir yer olarak görülmesine katkı sağladığı şeklinde düşüncelere sahip olduklarını ifade etmektedirler. Doğu Karadeniz'deki kar festivallerinin de bölgenin kültürünün tanıtılmasında ve kültürler arası etkileşimin sağlanmasında önemli katkıları olmaktadır. Kar festivalleri sırasında horon gibi bölge kültürünün ve eğlencelerinin katılımcıların ilgisine sunulması ve yöresel lezzetlerin de katılımcılar tarafından tadılabilmesi mümkün olabilmektedir. Dolayısıyla kar festivalleri, kültür turizmi ve gastronomi turizmi bağlamında bölgedeki çekiciliklerin değerlendirilmesine katkı sağlayabilir. Kar festivalleri esnasında bölgeye özgü lazboard, şambrelle kayak gibi kayak faaliyetleri, katılımcıların yoğun ilgisine mazhar olmaktadır. Yine bölgedeki Off Road kulüplerinin katılımıyla yapılan off road yarışları, halat çekme, çuval, kızak, kar üzerinde güreş gibi yarışmalar ile zepline turu gibi eğlence etkinlikleri de kar festivallerinin ilgiyle takip edilen aktivitelerindedir.

Bütün avantajlı durumlar olmasına rağmen doğal, beşeri ve ekonomik faktörlerden kaynaklanan bazı sorunlar ve engellerden dolayı Doğu Karadeniz'de kış turizminin yeterli düzeyde gelişme gösteremediği, kar festivalleri gibi kış turizmi aktivitelerinin istenilen düzeyde gerçekleştirilemediği anlaşılmaktadır. Bölgede doğal faktörlerden kaynaklı bazı sorunlar bulunmaktadır. Özellikle Doğu Karadeniz'in dağlık ve engebeli yapısı, kıyının gerisinde dik bir set gibi uzanan Doğu Karadeniz dağlarının varlığı, eğim ve yükseltinin fazla olması gibi bazı jeomorfolojik özellikler, kış turizmi aktivitelerinin ve kar festivallerinin gerçekleştirilmesinde, erişim, haberleşme, enerji, su temini, kanalizasyon ve atıkların toplanması gibi altyapı hizmetleri ile konaklama ve ağırlama hizmetlerinin yürütülmesinde sorunların çıkmasına neden olabilmektedir. Doğu Karadeniz'de kar festivalleri gibi kış turizmi aktivitelerinin yapıldığı yüksek dağlık alanlarda ve yaylalarda kış mevsiminde görülen ekstrem hava koşullarının insan sağlığı açısından bazı riskler doğurduğu gözlenmektedir. Özellikle aşırı soğuklar, kar fırtınaları, aşırı kar yağışları ve sisler, kış turizmi aktiviteleri ve insanlar için bazı sorunların oluşmasına neden olabilmektedir. Yine özellikle eğimli alanlarda görülen çığ olayları da dikkate alınması gereken doğal faktörlerdendir. Ayrıca bazı yıllar kar yağışlarının yetersiz olmasından dolayı kar festivalleri gibi kış turizm aktivitelerinin istenilen düzeyde yapılamadığı görülmektedir. Doğal faktörlerden kaynaklanan bu tarz sorunların tamamen yok edilmesi mümkün olmamakla birlikte etkilerinin azaltılmasına yönelik önlemlerin alınması gerekmektedir. Bu bağlamda ekstrem doğal koşulların olduğu dönemlerde, gerekli önlemlerin alınması ve nihayetinde festivallerin ileri bir tarihe ertelenmesi de bir seçenek olarak düşünülmelidir.

Doğu Karadeniz'de kar festivalleri gibi kış turizmi faaliyetlerinin geliştirilmesinde beşeri ve ekonomik faktörlerden kaynaklanan bazı sorunlar da mevcuttur. Bunlardan en önemlileri; kar festivallerinde organizasyon yetersizliklerinin olması, festival yerlerine erişim sorunlarının olması, Ayder Kar Festivali gibi yoğun katılımın olduğu festivallerde aşırı araç ve insan sayısından dolayı, ulaşımda dikkate değer aksaklıkların ve gecikmelerin görülmesi, otopark sorununun olması, aşırı kalabalıkların bulunması, konaklama yetersizliklerinin olması, yeme-içme tesislerinde yetersizliklerin olması, WC gibi zorunlu ihtiyaçların karşılanması için gerekli olan tesislerle ilgili sorunların meydana gelmesi, festival döneminde konaklama, yeme-içme ve alışverişlerde aşırı fiyat artışlarının görülmesi, Ayder ve Çambaşı gibi tanıtımı iyi olan festivaller hariç daha çok yerel ölçekte yapılan diğer kar festivallerinin tanıtımı konusunda yetersizliklerinin olması, kamu ve özel sektör desteğinin yeterli olmadığı zamanlarda festivallerin yapılamaması ve geleneksel hale getirilememesi, bazen ulusal ve uluslararası düzeyde meydana gelen olumsuz gelişmelerden dolayı festivallerin yapılamaması, kar festivalleri etkinlikleri sırasında bazı kaza ve yaralanmaların meydana gelebilmesi, Ayder Kar Festivali gibi yoğun katılımlı kar festivallerinde psikolojik, ekonomik, çevresel ve toplumsal taşıma kapasitelerinin zorlanabilmesi, çevre kirlenmelerinin görülebilmesi vb (Fotoğraf 5).

Ayder Kar Festivali gibi yoğun katılımın olduğu kar festivallerinde sorunların temelinde hem çok sayıda insanın ve taşıtın kısıtlı bir zaman sürecinde çok dar bir alana birikmesi hem de kış şartlarından kaynaklanan zor koşullar bulunmaktadır. Özellikle yoğun taşıt sayısı, sabahleyin festivale erişimde veya akşamleyin de festival alanından çıkışlarda saatleri bulan gecikmelere neden olabilmektedir. Ayder Kar Festivali gibi yoğun katılımın olduğu kar festivallerinde festival

etkinliklerinin yapıldığı alanlarda çok fazla insan katılımından ve mevcut tesislerin kaldırabileceği kapasitenin üzerindeki kalabalıktan kaynaklanan konaklama, yeme-içme ve zorunlu ihtiyaçların karşılanması konularında da bazı sorunlar yaşanabilmektedir (Fotoğraf 5). Festival döneminde talep artışına bağlı olarak konaklama, yeme-içme ve alışverişlerde aşırı fiyat artışlarının olması, özellikle festivale katılanlar açısından bazı olumsuz durumların oluşmasına neden olabilmektedir.

Fotoğraf 5: Ayder Kar Festivali'ndeki yoğun insan ve taşıt sayısı, ulaşım vb hizmetlerde aksamalara ve taşıma kapasitesinde zorlanmalara neden olabilmektedir.

Bu bağlamda Ayder Yaylası kar festivali gibi yoğun katımlı kış turizmi aktivitelerinin yapıldığı yerlerde festival organizasyonunun daha iyi bir şekilde yapılması, yoğun insan ve taşıt sirkülasyonunun sağlanabilmesi için gerekli önlemlerin alınması yararlı olacaktır. Festival için gelenleri taşıyan çok sayıda araç için otopark olanaklarının artırılması, konaklama ve yeme-içme imkânlarının geliştirilmesi de önem arz etmektedir. Kar festivallerinin daha iyi bir şekilde yapılabilmesi ve gelenekselleşebilmesi için kamu ve özel sektör desteği oldukça önemlidir. Kar festivallerindeki kayak aktiviteleri sırasında meydana gelen kazalar ve yaralanmalar için alınan önlemlerin artırılması da yararlı olabilir. Yoğun katılımın olduğu kar festivallerinde aşırı insan ve taşıt sayısının taşıma kapasitesine olan baskılarını en aza indirmek için gerekli olan önlemlerin alınması da önemlidir.

Kar festivallerinin tanıtımı için gerekli tanıtım çalışmalarına ve markalaşmaya da ağırlık verilmelidir. Bu bağlamda bölgede özellikle altyapısı ve konaklama olanakları daha uygun durumda yerlerde yapılan kar festivalleri için ulusal ve uluslararası sanatçıların katıldığı çeşitli kar ve buz heykel yarışmaları düzenlenebilir, ışık ve havai fişek gösterileri yapılabilir, tanınmış sanatçıların konser vermesi sağlanabilir, lazboard gibi bölgeye özgü kayak stillerinin tanıtılması sağlanabilir, festivallerde sembol ve maskot kullanımı yaygınlaştırılabilir ve böylece daha dikkat çekici ve özgün etkinliklerle kar festivallerinin bilinirliği ve çekim gücü artırılabilir.

Doğu Karadeniz'deki dağlık alanlar ve yaylalar, sadece yaz mevsiminde harikulade manzaralara sahip değildir. Kış mevsiminde de ormanlarla kaplı dağlık alanlardaki kar manzaraları görülmeye değer özelliklere sahiptir. Bunun yanı sıra bölgede kar festivalleri ile kayak faaliyetleri gibi birçok kış turizmi aktivitesinin yapılabileceği alanlar mevcuttur. Böylesine yüksek kış turizmi potansiyeline rağmen uzun yıllardır değerlendirilmeyi bekleyen bu sahalarda son yıllarda kar festivalleri gibi kış turizmi aktivitelerinin de katkısıyla kış mevsiminde küçük de olsa turizm hareketliliği görülmeye başlamıştır. Önceleri bazı olanakların yeterli olmaması nedeniyle turizmin geliştirilmesi yönünde istenilen adımlar atılamamış ve bu kış turizmi kapasitesi atıl bırakılmıştır. Hâlbuki günümüzde Doğu Karadeniz'de başta ulaşım olmak üzere kış turizmi için gerekli olan hizmetlerle ilgili altyapı unsurları ve donatılar giderek yaygınlaştırılmaktadır. Kar festivalleri gibi kış turizmi organizasyonları da bu potansiyelin değerlendirilmesinde önemli bir itici güç olabilir. Böylelikle bölgede festival turizmi ile kış turizminin kaynaştırılması ve turizmin istenilen düzeyde geliştirilmesi ve bölge geneli yaygınlaştırılması da sağlanabilir.

To Cite This Article: Sezer, İ. (2020). Evaluation of the effects of snow festivals on winter tourism: The example of the Eastern Black Sea. *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE)*, 42, 223-243.

Submitted: April 20, 2020

Revised: June 07, 2020

Accepted: June 19, 2020

EXTENDED ABSTRACT

EVALUATION OF THE EFFECTS OF SNOW FESTIVALS ON WINTER TOURISM: THE EXAMPLE OF THE EASTERN BLACK SEA

INTRODUCTION

Since festivals are a special event, they can be considered in event tourism (Çakır, 2009). The term "event tourism" is used to describe this phenomenon and it can be defined as "systematic development, planning, marketing and organization of activities to create a tourist attraction" (Çakıcı and Yavuz, 2012: 4). Event tourism has become the creator of a strong tourism demand in recent years, made important contributions to the tourism, travel, leisure and hospitality sectors, and attracted attention as an important tool for achieving various economic, social, environmental goals and benefits for communities and tourist destinations (Arcodia and Alastair, as cited in 2000, Karagöz, 2006: 4). As our country is in the medium zone, it contains places such as the Eastern Black Sea, which is suitable for many winter tourism activities with its high topography and climatic conditions with suitable properties in terms of snow thickness and snow cover duration (Doğanay and Zaman, 2019: 128-143).

PURPOSE AND METHOD OF THE RESEARCH

The main purpose of this research is to evaluate the effects of the snow festivals expected to make the above mentioned contributions on winter tourism in the Eastern Black Sea Region. Our field of work; covers Ordu, Giresun, Trabzon, Bayburt, Gümüşhane, Rize and Artvin provinces. As a research method in the study, the case study (case method) method was used, which is among the qualitative research methods.

FACTORS AFFECTING WINTER TOURISM ACTIVITIES AND SNOW FESTIVALS IN THE EASTERN BLACK SEA

According to international standards, the height zone between 1600-2000 m, where a healthy person does not feel uncomfortable and the snow cover duration is long, is considered favourable (Doğaner, 2001: 179). It is targeted to prefer high altitude mountains in order to ensure snow safety in the middle latitudes, including our country. In addition, accommodation facilities should be located not exceeding 2000 m and for ski areas not exceeding 3000 m. in these parts. Because 2000-3000 m is suitable for daily activities for the human body, some problems can be encountered in terms of human health after 3000s (Demiroğlu, 2014: 11). For the alpine discipline, which is most common in skiing, as skiing from high levels to low sections are made with ski, there is also a need for sloping lands ranging from 15% to 70%, (Doğaner, 2001: 179). Also the areas higher than 3000 m for alpine discipline applications and the ones higher than 1650 m (in mandatory conditions above 1800 m) for northern discipline applications, who have sufficient length, height difference, elevation and widths or hillsides, lands without avalanche or landslide risk, are required. (Ülker, 1992: 28). The fact that the slopes being concave contributes to the sports to be made more comfortably and to reduce avalanche risk (Demiroğlu, 2014: 11).

In general, humid and mild climatic conditions up to 1000 m in the region prevail, cold and humid climatic conditions dominate over 1000 m (containing ski resorts and plateaus where snow festivals are held) (Atalay and Mortan, 1995: 39-40). Temperature values that rise up to 20 °C in the summer fall below 0 °C in the winter (Atalay, 2011: 99). In these mountainous areas and plateaus where cold and humid climatic conditions prevail in the Eastern Black Sea Region, due to the decrease in temperature on account of altitude, the rains falls more in the form of snow in the winter season (Doğaner, 2001: 182; Atalay, 2011: 99). In this context, the region is one of the regions that receive lots of snow in our country (Doğaner, 2001: 182). This situation is also seen in the plateaus in the region. As an example, the number of snowy days in Kümbet Plateau, which is located at the altitude of 1.650 m, is 58 days, and winter rains fall in the form

of snow there and the snow cover duration is about 5-6 months (Bayram, 2001: 24). The coastal mountains and plateaus in the region are suitable for winter tourism in terms of climate elements such as temperature, snowfall, snow cover duration, humidity and wind conditions (Zaman, 2010: 133).

In order to evaluate a place in terms of winter tourism activities such as snow festivals, criteria such as the duration of snow cover on the ground, the thickness of the snow cover and the quality of the snow should be taken into account (Doğanay and Zaman, 2019: 74). In this context, Eastern Black Sea, which is suitable for winter tourism activities such as snow festivals, will draw attention as the focus of winter tourism investments in the future together with Eastern Anatolia in our country (Demiroğlu, 2014: 150). There are many points in the Eastern Black Sea where winter tourism activities can be developed. Examples for these can be given as Kafkasör, Hargehor and Atabarı Ski Center, Kaçkar and Karçal mountains in the province of Artvin; Heliski trails of Kavrun, Ayder, Cimil, Ovit, Anzer and Çamlıhemşin-Ardeşen-Fındıklı Region in Rize province, Heliski trails in Rize Center and İkizdere Region; Uzungöl plateau in the province of Trabzon; Zigana, Çakırgöl and Süleymaniye plateaus in Gümüşhane province; Sis Mountain, Kümbet, Bektaş plateaus in Giresun province; Çambaşı and Perşembe plateaus etc. in Ordu province. (Demiroğlu, 2014: 151; Anonymous, 2011: 85-93; Anonymous, 2015: 140).

THE INTERACTION OF SNOW FESTIVALS AND WINTER TOURISM IN THE EASTERN BLACK SEA

The Eastern Black Sea Region, which we have chosen as a research area, is one of the regions with the highest snow potential in our country. There are many places in the region where snow festivals are held. Ayder Plateau is one of them. The 1200-meter-high Ayder plateau is located on the northern slopes of the Kaçkar Mountains, which form part of the Eastern Black Sea Mountains (Somuncu, 1994: 256). There are 26 municipally-certified accommodation facilities in Ayder Plateau, which have the capacity of 450 rooms and 1081 beds (Bekdemir and Sezer, 2019: 116; URL 8). As for another plateau where snow festivals are held, Çambaşı Plateau is located within the borders of the Kabadüz district of Ordu Province (Birinci et al, 2019: 457). Çambaşı Plateau was divided by Turnasuyu from the East and by Melet River and its branches from the West, and it is located on the plateaus that form the northern extensions of Giresun Mountains, which form part of the Eastern Black Sea Mountains (Doğanay and Zaman, 2004: 4). Due to its altitude of 1400 meters and above, Çambaşı Plateau is located at the visibility site of the climate type called as which is called as the humid cold Black Sea mountain climate Atalay (2011). In this environment, it is stated in the sources that transhumance activities are very old and tax has been collected since 1520 (Çebi, as cited in 2000, Doğanay and Zaman, 2004: 15). Apart from these, there are also places where snow festivals are held in provinces such as Artvin, Rize, Bayburt, Giresun, Trabzon and Ordu.

Strong Aspects:

- The existence of mountainous, rugged and high landforms in the Eastern Black Sea which affect winter tourism and snow festivals positively
- The increasing the potential of snow especially in the high altitude regions, which is the most important condition for making winter tourism activities and snow festivals, in Eastern Black Sea.
- Weak Aspects:
- The mountainous and rugged structure in the Eastern Black Sea region potential adverse effect on winter tourism and snow festivals in some places.
- The extreme weather conditions (extreme snowfall, blizzard, extreme low temperatures) seen in high areas in the Eastern Black Sea from time to time may negatively affect winter tourism activities and snow festivals.

Opportunities:

- Increasing demand for winter tourism in the world and in our country
- Increasing efforts to revive the winter tourism in the Eastern Black Sea Region

Threats:

- The fact that nature events such as avalanches and snow storms in high parts of the Eastern Black Sea region, where winter tourism activities are carried out, may pose risks to human health and life safety.
- Injuries may occur in some skiing activities performed in snow festivals

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

East Black Sea has a potential to be utilized in terms of winter tourism activities and snow festivals. Winter tourism activities such as snow festivals, which are becoming more and more widespread in the region contribute to the development of alternative tourism types such as winter tourism, in addition it can also be evaluated as an opportunity to prevent the increase of density in time and place by spreading tourism throughout the year and different regions (Güdü Demirbulak and Saatci, 2015: 96). Ceylan (2009) stated in his study on Davraz Mountain's potential of winter tourism that it is important to reorganize the snow festival activities to bring the festival to the national level with wider participation and different competitions, in terms of the promotion and attractiveness of Davraz Mountain. Batuhan (2019), stated in his study which he examined international games and festivals in Erzurum that; thanks to the development of the city's sportive facilities and infrastructure as a result of these organizations, increasing the international recognition of Erzurum as a winter sports city, and consequently attracting the attention of foreign tourists to the city, it is expected to contribute to the economic and social development of the city. Yapraklı and Ünalın (2020), stated in their researched related to the Winter European Youth Olympic Festival that; the local people thought that winter games in Erzurum made a contribution in terms of multiculturalism, the winter games had a positive reflection on Erzurum's reputation, increased its image in the international arena, and contributed to Erzurum's being seen as a touristic place. Like snow festivals, winter tourism organizations can be an important driving force in assessing the current potential. In this way, it is possible to combine festival tourism and winter tourism in the region and to develop tourism at the desired level and to expand it across the region.

Kaynakça / References

- Anonim, (2011). *TR90 Doğu Karadeniz Bölge Planı 2010 -2013 (Artvin- Giresun- Gümüşhane- Ordu- Rize- Trabzon)*. Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı. 01.03.2020 tarihinde https://www.doka.org.tr/dosyalar/page_425/attachment/bolge-plani-2010-2013.pdf, adresinden edinilmiştir.
- Anonim, (2012). *Ordu İli Doğa Turizm Master Planı (2013-2023)*. Ordu: T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, XI. Bölge Müdürlüğü, Ordu Şube Müdürlüğü. 23.03.2020 tarihinde <http://bolge11.ormansu.gov.tr/11bolge/Files/DogaTurizmiMasterPlan/Ordu%20Do%20Do%20Turizmi%20Master%20Plan%20C4%B1.pdf>, adresinden edinilmiştir.
- Anonim, (2015). *TR90 Doğu Karadeniz Bölge Planı 2014 -2023 (Artvin- Giresun- Gümüşhane- Ordu- Rize- Trabzon)*. Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı. 01.03.2020 tarihinde https://www.doka.org.tr/dosyalar/page_436/attachment/bolge-plani-2014-2023.pdf, adresinden edinilmiştir.
- Atalay, İ. & Mortan K. (1995). *Türkiye Bölgesel Coğrafyası (Resimli ve Haritalı)*. İzmir: İnkılap Kitabevi.
- Atalay, İ. (2011). *Türkiye İklim Atlası*. İzmir: İnkılap Kitabevi.
- Batuhan, T. (2019). Erzurum'un kış sporları organizasyon tecrübesi ve gelecek için dersler, *The First International Winter Tourism Congress*'de sunulmuştur. Erzurum, Türkiye.
- Bayram, N. (2001). *Turizm coğrafyası açısından bir araştırma: Kümbet Yaylası* (Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, adresinden edinilmiştir.
- Bekdemir, Ü. & Sezer, İ. (2019). Yaylalardaki konaklama tesislerinin helal turizm açısından değerlendirilmesi: Ayder Yaylası örneği, *Uluslararası Yaylacılık ve Yayla Kültürü Sempozyumu'nda* sunulmuştur. Giresun, Türkiye.
- Birinci, S., Kaymaz, Ç.K. & Kızılkaya, Y. (2019). Yaylalarda turizmi çeşitlendirme kapsamında Çambaşı Kayak Merkezi (Ordu). *The First International Winter Tourism Congress*'de sunulmuştur. Erzurum, Türkiye.
- Ceylan, S. (2009). Davraz Dağı (Isparta)'nda kış turizmi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 14(22), 205-230.
- Çakıcı, C. & Yavuz, G. (2012). 2013 Akdeniz oyunları bağlamında spor etkinlikleri ve olası etkileri, 1. *Doğu Akdeniz Turizm Sempozyumu'nda* sunulmuştur. Mersin, Türkiye.
- Çakır, M. (2009). Festival Turizmi. 01.03.2020 tarihinde http://m-cakir.blogspot.com/2009/02/festival-turizmi_04.html, adresinden edinilmiştir.
- Çelik, A. (2009). *Destinasyon pazarlama unsuru olarak etkinlik turizmi ve etkileri- İstanbul Örneği* (Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, adresinden edinilmiştir.
- Demiroğlu, O.C. (2014). *Kış Turizmi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Doğanay, H. & Zaman, S. (2004). Oba-yayla yerleşmelerine tipik iki örnek: Çambaşı ve Tunalık obaları (Ordu İli). *Türk Coğrafya Dergisi*, 43, 1-29, İstanbul.
- Doğanay, H. & Orhan, F. (2016). *Türkiye Beşeri Coğrafyası*. Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- Doğanay H. & Zaman, S. (2019). *Türkiye Turizm Coğrafyası*. Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- Doğaner, S. (2001). *Türkiye Turizm Coğrafyası*. İstanbul: Çantay Kitabevi.

- Güdü Demirebulak, Ö. & Saatçı, G. (2015). Etkinliklere yönelik ziyaretçi algıları: Ayder kardan şenliği örneği. *Eurasian Academy Of Sciences Social Sciences Journal*, 5, 84-99.
- HGK (2007). *Türkiye Topoğrafya Haritası*, Giresun Paftası Ölçek: 1/25.000, Pafta No: G 39 c2 ve G 39 c3, Ankara: Harita Genel Komutanlığı.
- Karagöz, D. (2006), *Etkinlik turizmi ve etkinlik turizmi bağlamında yabancı ziyaretçi harcamalarının ekonomiyeye etkisi: Formula 1 2005 Türkiye Grand Prix Örneği* (Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, adresinden edinilmiştir.
- Kömürücü, G.B. (2013). *Etkinlik turizmi çeşidi olarak festivaller: Bozcaada yerel tatlar festivali örneği* (Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, adresinden edinilmiştir.
- MGM, (2020). Doğu Karadeniz'deki bazı istasyonlara ait meteorolojik veriler. Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Somuncu, M. (1994). Rize Ayder Yaylasında turizm. *AÜ Türkiye Coğ. Araş. Ve Uyg. Mer. Dergisi*, 3, 255-273, Ankara.
- URL 1 (2020). 21.02.2020 tarihinde <https://www.hurriyet.com.tr/seyahat/sogugu-sevdirecek-kar-ve-buz-festivalleri-41064457>, adresinden edinilmiştir.
- URL 10 (2020). 29.03.2020 tarihinde <http://www.camlihemsin.bel.tr/sayfa/12.kardan-adam-festivali/432>, adresinden edinilmiştir.
- URL 11 (2020). 24.02.2020 tarihinde <https://www.dostur.com/tum-cambasi-kayak-merkezi-otelleri>, adresinden edinilmiştir.
- URL 12 (2020). 24.03.2020 tarihinde <https://ordu.ktb.gov.tr/>, adresinden edinilmiştir.
- URL 13 (2020). 07.02.2020 tarihinde <https://festivall.com.tr/geleneksel-cambasi-yaylasi-festivali>, adresinden edinilmiştir.
- URL 14 (2020). 24.03.2020 tarihinde http://www.gezialesmi.com/FestivalEtkinlikAyrinti_Y.asp?ID=44&SAYFA=10, adresinden edinilmiştir.
- URL 15 (2020). 27.03.2020 tarihinde https://www.ordu.bel.tr/HABERLER-41266-OBBLD2018-HAFTA_SONU_CAMBASI_NDA_SENLIK_VAR, adresinden edinilmiştir.
- URL 16 (2020). 28.03.2020 tarihinde <https://ordu.ktb.gov.tr/TR-182766/kar-festivali-renkli-goruntulere-sahne-oldu-29012017.html>, adresinden edinilmiştir.
- URL 2 (2020). 01.02.2020 tarihinde <https://seeker.io/best-winter-festivals/#/>, adresinden edinilmiştir.
- URL 3 (2020). 07.03.2020 tarihinde <https://www.ktb.gov.tr/Eklenti/906,ttstratejisi2023pdf.pdf?0>, adresinden edinilmiştir.
- URL 4 (2020). 29.03.2020 tarihinde <https://www.haberler.com/ayder-kar-festivali-kardan-adamsiz-bitti-11683573-haber/>, adresinden edinilmiştir.
- URL 5 (2020). 11.03.2020 tarihinde <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-10177/kis-sporlari-turizm-merkezlerine-iliskin-genel-bilgiler.html>, adresinden edinilmiştir.
- URL 6 (2020). 11.03.2020 tarihinde <https://festivall.com.tr/search.php>, adresinden edinilmiştir.
- URL 7 (2020). 13.03.2020 tarihinde <https://rize.ktb.gov.tr/TR-112807/ayder-kultur-ve-turizm-koruma-gelisim-bolgesi.html>, adresinden edinilmiştir.
- URL 8 (2020). 11.02.2020 tarihinde <https://rize.ktb.gov.tr/TR-234935/tesisler-ve-acentalar.html>, adresinden edinilmiştir.
- URL 9 (2020). 21.02.2020 tarihinde <https://festivall.com.tr/ayder-kardan-adam-senligi>, adresinden edinilmiştir.
- Ülker, İ. (1992). *Dağ Turizmi Planlama Yöntemleri: Yüksek Dağlarımız, Kayak Merkezlerimiz*. Ankara: T.C. Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Yapraklı, T.Ş & Ünalın, M. (2020). Kış Avrupa Gençlik Olimpik Festivalinin sosyo-kültürel, çevresel ve ekonomik etkisinin belirlenmesi. *Sosyoekonomi Dergisi*, 28(43), 175-194.
- Zaman, M. (2010). *Doğu Karadeniz Kıyı Dağlarında Dağ ve Yayla Turizmi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları No. 977, Fen-Edebiyat Fak. Yay. No: 134, Araştırma Serisi No: 110.